

FRÉDÉRIC BEIGBEDER

LJUBAV TRAJE 3 GODINE

Ljubav je veličanstvena katastrofa: znati da se zaljubljujući u zid i svjedno ubrzavati, srljati u propast s osmišljebom na usnama; radoznalo čekati trenutak kad će se stvar usrati. Ljubav je jedino programirano razočaranje, jedina predvidiva nesreća koja se traži repete.

“Govorim s pravom na neuspjeh.”

Scott FITZGERALD

“Pa što! Pa da! Ne treba komplicirati! Stvari treba nazvati njihovim imenom. Čovjek voli pa onda više ne voli.”

Francoise SAGAN

(za jedne večere kod nje 1966, s Brigitte Bardot i Bernardom Frankom)

SPOJENE POSUDE

I.

S VREMENOM VIŠE NE VOLIŠ

Ljubav je unaprijed izgubljena bitka.

Na početku sve je divno, čak i vi. Ne možete doći k sebi od čuda da ste toliko zaljubljeni. Svaki dan donosi laki teret čudesa. Nitko na svijetu nikad nije doživio toliko užitka. Sreća postoji i sasvim je jednostavna: jedno lice. Svemir se smiješi. Godinu dana život je nizanje sunčanih jutara, čak i poslijepodne kad pada snijeg. Knjige o tome pišete. Ženite se što je brže moguće - što imate razmišljati kad ste sretni? Razmišljanje rastužuje: prevagnuti mora život.

Druge godine stvari se počnu mijenjati. Postali ste nježni. Ponosni ste na bliskost koja se među vama uspostavila. Razumijete svoju ženu "čim zausti"; koje li radosti, biti s nekim jedno. Na ulici vam suprugu zamjenjuju za sestru: to vam laska, ali na vas i djeluje. Ljubav vodite sve rjeđe i rjeđe i vjerujete kako to nije ništa strašno. Uvjereni ste da svaki novi dan učvršćuje vašu ljubav, dok zapravo kraj svijeta samo što nije. Branite brak pred prijateljima neženjama, koji vas više ne prepoznaju. A i vi sami, jeste li sigurni da se prepoznajete kad recitirate napamet naučenu lekciju obuzdavajući se da ne gledate svježe gospođice što obasjavaju ulicu?

Treće godine više se ne obuzdavate da ne gledate svježe gospođice što obasjavaju ulicu. Sa ženom više ne razgovarate. Provodite sate i sate s njom u restoranu slušajući što se priča za susjednim stolom. Izlazite sve češće: to vam je izgovor da se više ne ševite. Uskoro dođe trenutak kad svoju suprugu ne možete podnijeti više ni sekunde, budući da ste se zaljubili u drugu. Ima samo jedna stvar u kojoj se niste prevarili: doista, život je taj koji ima zadnju riječ. Treća godina donosi jednu dobru i jednu lošu vijest. Dobra: sita svega, vaša vas supruga napušta. Loša: započinjete novu knjigu.

II.

SVEČANA RASTAVA

Da bi naroljan vozio kako treba, dovoljno je ciljati između zgrada.

Mare Marronnier okreće gas, što kao rezultat ima to da mu skuter dobiva na brzini. Naginje se između automobila. Oni mu blendaju, trube kad ih okrzne, kao na seljačkim vjenčanjima. Ironija sudbine: Marronnier upravo slavi svoju rastavu. Večeras je na turneji br. 5 bis i nema gubljenja vremena: pet mjesta u jednoj večeri (Castel-Buddha-Bus- Cabaret-Queen), već je to prokleta naporno, pa sad zamislite 5 bis koja se, kao što joj samo ime kaže, izvodi dvaput u jednoj noći.

Često izlazi sam. Mondeni su samotna stvorenja izgubljena u moru maglovitih poznanstava. Osiguravaju se rukovanjima. Svaka nova pusa je trofej. Stvaraju sebi iluziju važnosti pozdravljajući slavne ljude, dok sami sa svojih deset prstiju ne rade baš ništa. Nastoje posjećivati samo ekstremno bučna mjesta kako ne bi mogli govoriti. Fešte su čovjeku dane kako bi mu se omogućilo da sakrije svoje misli. Malo je onih koji poznaju toliko svijeta kao Mare, i malo ih je koji su toliko sami.

No ovo večeras nije neka obična fešta. To je njegov divorce party! Hura! Počeo je tako što je na svakom šanku kupio po bocu. Moglo bi se također reći da ih je i solidno načeo.

Mare Marronnier, ti si Kralj Noći, svi te obožavaju, gdje god se pojaviš gazde lokala ljube te u usta, udvostručuješ redove koji čekaju, imaš najbolji stol, znaš svima živima prezime, smiješ se svim njihovim forama (naročito onima najmanje smiješnima), drogu ti daju gratis, posvuda si bez razloga na fotkama, nevjerojatno do kakvog si društvenog uspjeha dogurao u nekoliko godina mondene kronike! Pravi nabob! "Mondenjačina"! No dobro, dakle, ali daj ti meni objasni zašto je ona odmaglila, tvoja žena?

Rastali smo se na temelju zajedničkog nesporazuma - mrmlja Mare ulazeći u Bus. Pa dodaje:

Oženio sam se Annom jer je bila anđeo - i to je upravo razlog naše rastave. Mislio sam da tražim ljubav sve do dana kad sam shvatio da je jedino što želim od nje pobjeći.

Kad je anđeo prošao*, on mijenja temu:

Sranje - uzvikuje - cure su ovdje pitke, trebao sam si oprati zube. Hopla! Gospođice, lijepi ste kao slika. Bih li vam mogao skinuti odjeću, molim vas?

Takav je on, Mare Marronnier: pravi se da je odvratan pod svojim ancugom od glatkog velura, jer se srami biti ugodan. Upravo je navršio tridesetu: hibridna dob u kojoj si prestar da budeš mlad, a premlad da budeš star. Čini sve da bude u skladu sa svojom reputacijom, kako nikoga ne bi razočarao. U želji da podeblja svoj press-book, s vremenom je postao vlastita karikatura. Naporno mu je neprestano morati dokazivati kako je ljubazan i dubokouman, pa radije izigrava površnog pakosnika, odabirući to razuzdano, odnosno žaljenja vrijedno ponašanje. Njegova je, prema tome, krivnja što ga nitko, kad na plesnom podiju viče: "Jupi! Ja sam se rastaooo!", ne dolazi utješiti. Samo laserske zrake probadaju mu srce poput mačeva.

Dolazi uskoro trenutak kad stavljati nogu pred nogu postaje komplicirana operacija. Teturajući, zajahuje opet svoj skuter. Noć je ledena. Satirući gume, Mare osjeća kako mu suze teku niz obraze. To je sigurno vjetar. Vjeđe su mu kao od mramora. Kacigu ne nosi. La Dolce Vita? Kakva Dolce Vita? Gdje je? Previše uspomena, previše stvari koje valja zaboraviti, proklet je to posao sve to brisati, trebat će proživjeti mnogo lijepih trenutaka da se istisnu oni negdašnji.

Pridružuje se prijateljima u Baronu, na Aveniji Marceau. Šampanjac baš nije jeftin, cure također. Na primjer, ako hoćeš voditi ljubav s dvije cure, to ti je 6 somova, dok jedna sama košta 3. Nema čak ni regresivne tarife. Traže kešovinu; Mare izlazi da na bankomatu s pomoću plave kartice uzme novac; one ga odvlače u hotel, skidaju se u taksiju, puše mu u duetu, on se upire o njihove glave; u sobi ga mažu mirisavom pomadom, on ševi jednu dok ona liže drugu; nakon nekog vremena, nesposoban za užitek, on simulira orgazam pa odlazi u kupaonicu da diskretno baci u smeće prazni kurton.

U taksiju koji ga vozi kući, u osvit zore, čuje:

"Alkohol ima gorak okus

Dan bio je jučer

A orkestar u ruhu ponešto iznošenu
Prazninu svira života moga Srušenoga.”
(Christophe, Lebeaubizzare.)

Odlučuje da će, odsada nadalje, prije nego što iziđe uvijek
masturbirati, kako ne bi došao u napast da radi svašta.

**Un ange passe (prolazi anđeo) - uzrečica kojom se dočarava duža
neugodna stanka usred razgovora (nap. prev.)*

III.

NA PLAŽI, NAPUŠTEN

Dobar dan svima, ovdje autor. Želim vam dobrodošlicu u moj mozak, oprostite moje ubacivanje. Dosta muljanja: odlučio sam biti svoj glavni lik. Ono što se meni događa obično nije ništa strašno. Nitko oko mene ne umire. Na primjer, nikad nisam nogom stupio u Sarajevo. Moje se drame pletu po restoranima, noćnim klubovima i stanovima sa štukaturom. Najbolnija stvar koja mi se dogodila u posljednje vrijeme bilo je to što nisam bio pozvan na reviju Johna Galiana. A onda odjednom, evo ti ga na, umirem od boli. Sjećam se razdoblja kad su svi moji prijatelji pili, pa onog kad su se drogirali, pa onog kad su se ženili, a ja sad prolazim ono u kojem se svi, prije nego što umru, razvode. Pa ipak, sve se to događa po prilično veselim mjestima, kao ovdje, na Voile Rouge, tropeškoj plaži gdje je strašno vruće, eurodance gore na šanku; da osvježiš lumpenfifice u bikini- ju tuširaš ih Cristal Roedererom, soma za sedam deci, pa im onda cuclaš pupak. Okružen sam usiljenim smijehom. Rado bih zaronio u more, ali ima previše ski-jetova.

Kako sam mogao dopustiti da mi privid do te mjere diktira život? Često kažu da treba "sačuvati privid". Ja međutim kažem da ga treba ubiti, jer to je jedini način da sačuvaš glavu.

IV.

NAJTUŽNIJE STVORENJE KOJE SAM IKAD SREO

Ima u Parizu mjesta gdje je zimi hladnije nego drugdje. Uzalud čovjek pije žesticu, po nekim barovima kao da brije snježna vijavica. Ledeno je doba uranilo. Čak te i od svjetine srsi podilaze.

Ja sam sve radio kako dolikuje: kako sam rođen u otmjenoj sredini, išao sam najprije u licej Montaigne, potom u Licej Louis-le-Grand; više sam obrazovanje stjecao po institutima u kojima sam sretao pametne ljude; pozivao sam ih na ples, a neki su čak išli tako daleko da su mi nudili posao; oženio sam se najzgodnijom djevojkom koju sam poznao. Zašto je ovdje tako hladno? U kojem sam trenutku zabludio? Nisam htio ništa drugo osim da vam pričinim zadovoljstvo; biti kako dolikuje nije mi pretjerano smetalo. Zašto i ja na to ne bih imao pravo? Zašto sam, umjesto jednostavne sreće kakvom su mi mahali pred očima, našao samo kompliciranu izopačenost?

Ja sam mrtav čovjek. Budim se svakoga jutra s neizdrživom željom da spavam. Odijevam se u crno jer sam u koroti za samim sobom. Nosim crninu za čovjekom kakav sam mogao biti. Lunjam čvrstim korakom po Rue des Beaux-Arts, ulici u kojoj je umro Oscar Wilde, kao i ja. Idem u restoran i ne jedem ništa. Sefovi sale uvrijede se što i ne dotaknem njihove pladnjeve. No što vi o tome znate, vi, pokojnici što dovršavate svoje glavno jelo oblizujući labrnje? Sve što pijem je, dakle, natašte. Prednost: brza opijenost. Nedostatak: čir na želucu.

Više se ne smijem. To je iznad mojih snaga. Mrtav sam i pokopan. Neću imati djece. Mrtvi se ne reproduciraju. Ja sam mrtvac koji steže ruku ljudima po kafićima. Prilično sam druželjubiv mrtvac, i vrlo zimogrozan. Mislím da sam najtužnija osoba koju sam ikad sreó.

Zimi u Parizu, kad se živa u termometru spusti ispod ničice, ljudsko biće ima potrebu za noću osvijetljenim prostorijama u zaleđu. Ondje, usred čopora, može napokon početi drhtati.

V.

ROK TRAJANJA

Možeš biti visok, smeđokos i svejedno plakati. U tu je svrhu dovoljno iznenada otkriti da ljubav traje tri godine. To je vrsta otkrića koju ne želim ni najgorem neprijatelju - što je stilska figura, budući da ja takvih nemam. Snobovi nemaju neprijatelja, zato sve žive oljavaju: ne bi li ih stekli.

Komarac živi jedan dan, ruža tri. Mačka živi trinaest godina, ljubav tri. Tako je to. Najprije godina dana strasti, potom godina nježnosti i najzad godina dosade.

Prve godine kažeš: "Ako me ostaviš, UBIT ću se."

Druge godine kažeš: "Ako me ostaviš, patit ću, ali ću se oporaviti."

Treće godine kažeš: "Ako me ostaviš, otvaram šampanjac."

Nitko vas nikad ne upozori da ljubav traje tri godine. Ljubavna zavjera počiva na dobro čuvanoj tajni. Navode vas da vjerujete kako je stvar doživotna, dok ljubav zapravo, kemijski, nakon tri godine iščezava. Pročitao sam to u jednom ženskom časopisu: ljubav je kratkotrajni nalet dopamina, noradrenalina, prolaktina, luliberina i oksitocina. Jedna malena molekula, feniletilamin (PEA), izaziva osjećaj veselja, ushićenosti i euforije. Ljubav na prvi pogled, to su zapravo neuroni limbičkog sustava zasićeni PEA-om. Nježnost, to su endorfini (opijum parova). Društvo vas vara: prodaje vam veliku ljubav, a znanstveno je dokazano da ti hormoni nakon tri godine prestaju djelovati.

Uostalom, statistike govore same za sebe: strast traje otprilike 317,5 dana (pitam se što li se zbiva posljednjih pola dana...), a u Parizu se dva od tri bračna para razvedu unutar prve tri godine od ceremonije. U demografskim godišnjacima Ujedinjenih naroda specijalisti za popisivanje od 1947. postavljaju pitanja o rastavi stanovnicima šezdeset dvije zemlje. Do većine rastava dođe tijekom četvrte godine braka (što znači da su parnice bile pokrenute krajem treće). "U Finskoj, Rusiji, Egiptu, Južnoafričkoj Republici stotine milijuna muškaraca i žena koji su se našli pod lupom UN-a, a govore različite jezike, bave se različitim zanimanjima, odijevaju se na

različite načine, barataju novcima, intoniraju molitve, boje se različitih demona, gaje beskonačno mnogo nada i snova... u svim se tim zemljama susreće ta špica rastava doseže točno nakon tri godine zajedničkog života.” Ta banalna činjenica samo je dodatno poniženje.

Tri godine! Statistike, biokemija, moj osobni slučaj: trajanje ljubavi uvijek je identično. Zbunjujuća koincidencija. Zašto baš tri godine, a ne dvije, ili četiri, ili šest stotina? Po mom mišljenju, to potvrđuje postojanje onih triju etapa koje su često razlikovali Stendhal, Barthes i Barbara Cartland: Strast-Nježnost-Dosada, ciklus od tri faze koje traju svaka po godinu dana - trokut svet koliko i Sveto Trojstvo.

Prve godine, kupuje se namještaj.

Druge godine, premješta se namještaj.

Treće godine, dijeli se namještaj.

Ferreova* pjesma sve rezimira: “S vremenom, čovjek više ne voli.” Tko ste vi da se usuđujete mjeriti sa žlijezdama i neurotransmiterima koji će vas predviđenog datuma neumitno ostaviti na cjedilu? U najboljem slučaju može se raspravljati o liričnosti pjesnika, ali protiv prirodnih znanosti i demografije poraz je zajamčen.

Leo Ferrce (1906-1993), znameniti francuski šansonijer (nap. prev.)

VI.

NA KRAJU SNAGA

Vratio sam kući u očajnom stanju. Jebote, koja bijeda dovesti se u takvo stanje u mojim godinama! Kult oblokavanja, to još prolazi kad imaš osamnaest, ali u tridesetoj je patetično. Progutao sam pola ekstazija da bih mogao žvaliti nepoznate cure. Bez toga bih bio previše stidljiv da okušam sreću. Broj djevojaka koje nikad nisam poljubio od straha da ne doživim fijasko neizračunljiv je. U tome vam leži moj šarm: ne znam imam li ga. U Queenu su me dvije naroljane cure što su mi gurale jezike u uši stvarajući efekt stereofo- ničnog klokotanja, upitale:

Idemo k tebi ili k nama?

Nakon što sam im objema uvalio jedan kolektivni žvaljak (i gricnuo njihove četiri sise), ponosno sam odgovorio:

Vi k sebi, ja k sebi. Nemam kabanice, a osim toga večeras slavim svoju rastavu, bilo bi me previše strah da mi se neće dignuti.

Nakon skuteriranja zatekoh svoj stan opustošen. Ruka tjeskobe ščepa me za želudac: x popušta. To mi zbilja nije trebalo: čemu cijelu večer bježati od sebe da bi na kraju utrke bio uhvaćen u vlastitom domu? U džepovima kaputa našao sam neki ostatak kokaina u nekakvoj kuverti. Posnifan ravno iz pakpapira. To će amortizirati splin. Bijeli prah ostaje mi na vrhu nosa. Sad mi se više ne spava. Razdanilo se, Francuska će na posao. A za to se vrijeme jedan zakašnjeli adolescent satima neće ni pomaknuti. Previše slomljen da bih spavao, čitao ili pisao, buljit ću u strop stežući zube. S tim rumenkavim licem i bijelim nosom, u ogledalu opažam nekakvog klauna u negativu.

Danas neću ići na posao. Ponos: dan nakon rastave odbio sam jedan biseksualni grupnjak. Sit sam više tih cura s kojima spavaš, ali pokraj kojih ti se muka probuditi.

Izuzev lonca s mlijekom koje prekipljuje, na svijetu baš nema puno toga što bi bilo zlosretnije od mene.

VII.

RECEPT ZA DIZANJE MORALA

Često ponavljati ove tri rečenice:

Sreća ne postoji.

Ljubav je nemoguća.

Ništa nije strašno.

Bez zeke, to zvuči idiotski, ali meni je taj recept, kad sam bio na dnu, možda spasio život. Isprobajte ga kod svoje sljedeće živčane iscrpljenosti. Toplo vam ga preporučujem.

Evo i popisa tužnih pjesama koje možete slušati kako biste opet krenuli uzbrdo: April come she will od Simona & Garafunkela (20 puta), Trouble Cata Stevensa (10 puta), So- mething in the way she moves Jamesa Taylora (10 puta), Et si tu n'existais pas Joea Dassina (5 puta), Sixty years on, pa odmah zatim Border Song Eltona Johna (40 puta), Everybody hurts od REM-a (5 puta), Qnelques mot d'amour Miche- la Bergera (40 puta, ali ne hvalite se time previše), Memory Motel od Rolling Stonesa (8 i pol puta), Living without you Randyja Nevvmana (100 puta), Caroline No od Beach Boy- sa (600 puta), Kreutzerova sonata Ludwiga van Beethovena (6000 puta). To vam je dobar kompil-koncept: i slogan već imam.

“Ak te depra jako davi,
Kompilušku ovu stavi.”

VIII.

ZA ONE KOJIMA JE PROMAKNUO POČETAK

S trideset godina ja sam još uvijek nesposoban pogledati neku djevojku u oči, a da ne pocrvenim. Porazno je biti tako emotivan. Previše blaziran da bih se doista zaljubio, a u isto vrijeme prezambilan da bih ostao ravnodušan. Ukratko, preslab da bih ostao oženjen. No koji je meni vrug? Dakako, bilo bi sad veliko iskušenje uputiti vas na dva prethodna sveska, no na kraju krajeva, to baš ne bi bio fair-play, budući da su ta romantična remek-djela bila sprešana u kašu ubrzo nakon njihova poluuspjeha.

Pa rezimirajmo, dakle, te prethodne epizode: bio sam okorjeli bonvivan, čisti produkt našega društva nepotrebnog luksuza. Rođen 21. rujna 1965, dvadeset godina poslije Auschwitzta, na prvi dan jeseni. Došao sam na svijet jednoga dana kad je lišće počelo padati sa stabala, kad dani postaju kraći. Otuda možda moj neushitljivi temperament. Zarađivao sam za život nižući riječi, po novinama ili reklamnim agencijama - potonje imaju tu prednost da plaćaju više za manje riječi. Postao sam poznat organizirajući tulume po Parizu, u doba kad u Parizu tuluma više nije bilo. To nema nikakve veze s riječima, a ipak sam si baš tako stvorio ime, vjerojatno zato što se u naše doba nizaoci riječi smatraju manje važnim od ljudi koji imaju svoju fotku na life-style stranicama nekih časopisa.

Iznenadio sam one koji su se zanimali za moju biografiju kad sam se oženio iz ljubavi. Jednoga sam dana u jednom plavom pogledu pomislio da sam nazreo vječnost. Ja koji sam život provodio jureći s jednog primanja na drugo i od jednog zanimanja do drugog kako ne bih imao vremena pasti u depresiju, ja sam sebe odjednom zamislio sretnim.

Anne, moja žena, bila je nestvarna, neke luminozne, gotovo nemoguće ljepote. Puno prezgodna da bi bila sretna samo što sam ja to skužio tek kad je već bilo prekasno. Gledao bih je satima. Ona bi to ponekad primijetila i prigovorila mi: "Prestani me promatrati", povikala bi, "ide mi to na živce." No gledati je kako živi postalo je moja omiljena predstava. Dečki poput mene, koji su sebe u

djetinjstvu smatrali krampusima, obično se toliko čude što su uspjeli zavesti neku zgodnu djevojku da im ponuda za brak izleti ponešto prebrzo.

Nastavak nije nešto luđački originalan: recimo, da ne ulazimo u detalje, da smo se nastanili u stanu premalenom za jednu tako veliku ljubav. Pa smo zato prečesto iz tog svoga doma izlazili, i bili uvučeni u jedan prilično pokvareni kovitlac. Ljudi su o nama govorili:

Puno izlaze, to dvoje.

Da, jadnici... Kako mora da im je loše!

A ljudi i nisu imali potpuno krivo, iako su bili vrlo zadovoljni što na svojim sivim primanjima imaju, bar jednom, neku zgodnu djevojku.

Život je tako stvoren da se, čim ste mrvičak sretni, odmah pobrine da vas pozove na red.

Bili smo nevjerni, naizmjenice.

Razišli smo se kao što smo se i vjenčali: ne znajući zašto.

Brak je golema makinacija, paklena prijevara, organizirana laž, u kojoj smo se mi utopili kao dva djeteta. Zašto? Kako? Vrlo jednostavno. Neki mladić zamoli ruku žene koju voli. Krepava od frke, dražesno je to, crveni se, znoji, muca, a ona, njoj se oči sjaje, nervozno se smije, traži da joj ponovi svoje pitanje. Čim je rekla da, na leđa im se smjesta svaljuje beskonačan popis obaveza, obiteljske večere i ručkovi, raspored gostiju za stolom, isprobavanja haljine, psovanja na pasja kola, zabrana podrigivanja ili prdenja pred punicom i tastom; držite se ravno, smješčajte se, smješčajte se, košmar bez kraja i konca, a to je samo početak: zatim, vidjet ćete, sve je organizirano tako da se zamrže.

IX.

KIŠA NAD COPACABANOM

Bajke postoje samo u bajkama. Istina je više razočaravajuća. Istina je uvijek razočaravajuća, upravo zato svi i lažu.

Istina, to je fotka druge žene nađena zbog nepažnje u mojoj putnoj torbi, u Rio de Janeiru (Brazil), na Staru godinu. Istina, to je da ljubav počne u ružinoj vodici, a završava u rasolu. Anne je tražila svoju četku za kosu kadli joj je kosu digao jedan polaroid sa ženskim likom, skladno popraćen s nekoliko ljubavnih pisama koja nisu bila njezina.

Na aerodromu u Riju Anne me nogirala. Htjela se bez mene vratiti u Pariz. Ja nisam bio u poziciji da joj proturječim. Plakala je s nevjericom. Užas nekoga tko je u dvadeset sekundi izgubio sve. Bila je slatka curica koja u isti mah otkriva da je život strašan i da joj se brak ruši. Ništa više nije vidjela, više nije bilo aerodroma, ni dugoga reda, ni oglasnih panoa, sve je iščezlo, osim mene, njezina krvnika. Kako mi je danas žao da je tada nisam stegnuo u zagrljaj! No bilo mi je neugodno što njene suze nikako ne prestaju teći i što me svi gledaju. Uvijek je prilično nezgodno biti gad pred publikom.

Umjesto da je zamolim za oprost, ja sam rekao: "Penji se, pobjeći će ti avion." Nisam rekao ništa da je spasim. Još dan-danas kad se toga samo prisjetim moja velika brada zadrhti. Pogled joj je bio preklinjući, žalostan, zamućen, pun mržnje, satrven, zabrinut, razočaran, nedužan, ponosan, prezriv, ostajuć i svejednako plav. Nikad to neću zaboraviti: taj pogled što odaje bol. Morat ću naučiti živjeti s tom svinjarijom na leđima. Sažaljenje uvijek pobuđuju oni koji pate, nikad oni koji nanose bol. Snađi se sam, ko veliki, stari moj. Ti si onaj koji nije održao svoja obećanja. Sjeti se kraja Adolpheaa*: "Bol koju čovjek uzrokuje jedno je od velikih pitanja u životu, ali ni najingenioznija metafizika ne opravdava čovjeka što je slomio srce koje ga je voljelo."

Nakon toga, vukao sam se sam po Copacabani, srce mi se cijepalo; popio sam, osamljen kao nitko nikad, dvadeset caipirinha, osjećao sam se usrano, nepravedno i monstruozno.

Postat ću nekakav hladni oblutak. Prvi put nakon desetljeća i desetljeća na Silvestrovo je kišilo nad Riom. Kazna božja. Klečeći na pijesku, pod zaglušnim bubnjevima sambe, stao sam kišiti i ja.

Ima noći u kojima bi spavati bilo luksuz. Spavati, kako bi se iz tog ružnog sna mogao probuditi. Volio bi da se to nikad nije dogodilo. Htio bih sa svojim životom napraviti "Ctrl+Z/Undo/". Jer najviše zapravo sebe upropastiš, kad nekom naneseš patnju.

Da, istina je, vrlo se dobro sjećam noći kad sam prestao spavati. Milijuni Brazilaca, odjevenih u bijelo, pod kišom, na plaži. Veličanstveni vatromet ispred Meridijana. Trebalo je baciti bijelo cvijeće u valove i pritom zaželjeti nešto što će neka božanstva naredne godine ispuniti. Zavitlao sam buket u valove zaželjevši vrlo snažno da se sve sredi. Ne znam što se dogodilo: moje cvijeće mora da je bilo šugavo, ili su bogovi bili odsutni. U svakom slučaju, nikad nisam bio uslišen

**Adolphe - poznati roman francuskog pisca Benjamina Constanta (1767-1830): spoj autobiografske priče i eseja o ljudskoj sudbini (nap. prev.).*

X.

PARIŠKA PALAČA PRAVDE

Rastava nikad nije lagana. Koje smo mi smeće postali da vjerujemo kako se radi o bezopasnom činu? Anne je vjerovala u mene. Povjerila mi je svoj život pred Bogom (i, impresivnije: pred Republikom Francuskom). Ja sam potpisao neki pakt kojim sam joj obećao da ću se uvijek za nju brinuti i podizati našu djecu. Prevario sam je. Rastavu je tražila ona: upravo obratno, budući da sam brak ja ponudio njoj. Nećemo imati djece, i bolje za njih. Ja sam izdajica i kukavica, što bi bilo malo previše za oca obitelji. Priznajem da sam kriv - da bih se prestao krivim osjećati.

Zašto na rastavama nema nikoga? Na mom su vjenčanju svi prijatelji bili oko mene. No na dan rastave nevjerojatno sam sam. Nema ni svjedoka, ni djeveruša, nema ni obitelji ni nacvrcanih frendova da me tapšu po leđima. Ni cvijeća, ni vijenaca. Volio bih da mi se nešto baca; ako već ne riža, što ja znam, trule rajčice, na primjer. Na izlazu iz palače pravde ta je vrsta projektila ipak uobičajena stvar. Gdje su svi oni bližnji što su se kljukali kolačićima na mom vjenčanju, a sad me bojkotiraju, dok bi zapravo trebalo biti obratno - ženiti bismo se uvijek trebali sami, a razvoditi uz podršku svih svojih prijatelja?

Navodno neki engleski pastori organiziraju vjerske ceremonije mirne rastave, s blagoslovom rastavljenih i svečanim vraćanjem vjenčanog prstena svećeniku koji vrši obred. "Moj oče, vraćam vam ovaj prsten kao znak da je moj brak završen." Meni se sve čini da to ima određenog efekta. Papa bi se trebao pozabaviti tim pitanjem: to bi opet privuklo ljude u crkve, a osim toga, preprodaja prstena donijela bi više nego prikupljanje milodara, zar ne? Ideja koju bi valjalo produbiti, kažem sebi dok sudac za brakorazvodne parnice pokušava s pomirenjem. Pita nas, Annu i mene, jesmo li sigurni da se želimo rastaviti. Razgovara s nama kao da smo djeca od četiri godine. Dobivam želju da mu odgovorim da nismo, da smo ovamo došli na partiju tenisa. No kad razmislim, shvaćam da nas je pročitao kao knjigu: ima on pravo, mi smo djeca od četiri godine.

Rastava je mentalna defloracija. U nedostatku "poštenog rata" kakav bismo zasluživali, katastrofe ove vrste (kao izgubiti majku ili oca, ostati paraliziran nakon prometne nesreće, izgubiti krov nad glavom zbog protupravnog otkaza) jedini su događaji koji nas nauče da postanemo muškarci.

... A ako je mene preljub učinio odraslim?*

Pravimo se da smo prema rastavi ravnodušni, ali dođe uskoro onaj užasni trenutak kad shvatimo da smo od Uspavane ljepotice prešli na Nećemo ostarjeti zajedno. Zbogom, slatke uspomene, treba se odreći dražesnih nadimaka koje smo si davali, spaliti fotografije s medenog mjeseca, ugasiti radio kad se začuje pjesma koju smo zajedno pjevušili. Neke vas rečenice izbezumljuju: "Kako da se obučem?", "Što ćemo večeras?", jer vam bude ružna sjećanja. Imat ćete, neobjašnjivo, suze u očima svaki put kad budete prisustvovali nekom susretu na aerodromu. Čak će i Pjesma nad pjesmama postati torturom: "Lijepi su obrazi tvoji među naušnicama, vrat tvoj pod ogrlicama.... Srce si mi ranila, sestro moja, nevjesto, srce si mi ranila jednim pogledom svojim, jednim samim biserom kolajne svoje."

Jedini put otada kad se budemo sreli bit će u prisutnosti jedne nasmiješene odvjeticke koja će, da stvar bude ljepša, imati toliko lošeg ukusa da dođe s trbuhom do zuba. Dat ćemo si pusu kao stari prijatelji. Otići ćemo zajedno na kavu kao da se Svijet nije upravo srušio. Oko nas će ljudi nastaviti živjeti. Brbljat ćemo u šaljivu tonu, a onda, kad se rastanemo, kao da to nije ništa, bit će to zauvijek

**Igra riječi: adultere - preljub; adulte - odrastao (nap. prev.)*

XI.

TRIDESETOGODIŠNJAK

U mom miljeu čovjek si prije tridesete ne postavlja nikakva pitanja, a tada je, dakako, prekasno za neki odgovor.

Evo kako to ide: imaš 20 godina, mrvicu se ludiraš, a kad se probudiš, imaš ih 30. Gotovo je: nikad više tvoja dob neće počinjati sa 2. Moraš se pomiriti s tim da imaš deset godina više nego prije deset godina, i deset kila više nego prošle godine. Koliko ti godina ostaje? 10? 20? 30? Prosječni životni vijek daje ti ih još 42 ako si muškarac, 50 ako si žena. Ali on ne računa s bolešću, kosom koja opada, senilnošću, mrljama na rukama. Nitko si ne postavlja ovakva pitanja: Jesmo li ga dovoljno iskoristili? Jesmo li trebali živjeti drukčije? Jesmo li s pravom osobom, na pravom mjestu? Što nam nudi ovaj svijet? Od rođenja do smrti životi su nam priključeni na automatsko pilotiranje, i treba nadljudske hrabrosti da im promijeniš kurs.

S 20 godina ja sam mislio da o životu znam sve. S 30 sam naučio da ne znam ništa. Upravo sam proveo deset godina učeći sve ono što ću ubuduće morati zaboraviti. Sve je bilo presavršeno. Ne treba se pouzdati u idealne parove; oni previše vole biti lijepi, prisiljavaju se da se smiješe, kao da su zaduženi za promociju nekog novog filma na Festivalu u Cannesu. Smola je s brakom iz ljubavi to što starta previsoko. Jedina čudna stvar koja se može dogoditi braku iz ljubavi nekakva je kataklizma. Inače što? Život je gotov. Bio si u raj u prije nego što si ga proživio. Morat ćeš ostati do smrti u istom savršenom filmu, s istim besprijekornim castingom. To je neizdrživo. Kad prerano imaš sve, na kraju počneš priželjkivati neku strašnu nesreću, kao izbavljenje. Neku katastrofu koja će donijeti olakšanje.

Dugo mi je trebalo da priznam kako sam se oženio samo zbog drugih, kako brak nije nešto što čovjek radi za sebe. Ženiš se da bi izivcirao prijatelje ili ugodio roditeljima, često oboje, katkad obratno. U naše doba devet desetina hoch svadbi nije drugo do obavezan smjer, monderna ceremonija na kojoj uštogljeni rođaci uzvraćaju pozive. Ponekad, u izvjesnim težim slučajevima, njezina obitelj

provjerava figurira li njihov budući zet u telefonskom imeniku visokog društva, odvaguje njegov zaručnički prsten ne bi li odredila broj karata i inzistira na reportaži u Point de Vue du Monde. Ali to su zbilja ekstremni slučajevi.

Čovjek se ženi navlas isto onako kako polaže maturu ili vozački: uvijek isti kalup u koji se želiš izliti da bi bio normalan, normalan, NORMALAN, pod svaku cijenu. Kad već nisi iznad svih, želiš barem biti kao svi, od straha da ne budeš ispod. A to ti je najbolji način da upropastiš istinsku ljubav.

Brak, uostalom, nije samo model nametnut građanskim odgojem: on je također predmet kolosalnog pranja mozga, reklamnog, filmskog, novinarskog, čak i književnog, nemjerljiva intoksikacija koja očaravajuće gospođice na kraju nagna da požele prsten na prstu i bijelu haljinu, dok bez toga o tome uopće ne bi razmišljale. Velika Ljubav, to da, s njezinim usponima i padovima, o tome naravno da bi razmišljale, čemu inače živjeti? Ali brak, Institucija-koja-Ljubav-činignjavažom, “breme vječne ljubavi i doživotnog parenja” (Maupassant): to nikad. U savršenom svijetu djevojke od dvadeset godina nikad ne bi privlačio jedan tako umjetan izum. Sanjale bi o iskrenosti, strasti, bezuvjetnosti

a ne o nekom tipu u iznajmljenu smokingu. Čekale bi Muškarca koji će ih znati zadiviti svakoga dana što ga Bog stvori, ne Muškarca koji će im poklanjati Ikeine stalaže. Pustile bi Prirodu - to jest želju - da radi svoj posao. Nažalost, njihova frustrirana mama želi im identičnu nesreću, a i same su se nagledale sapunica. Pa tako čekaju Princa iz bajke, taj debilni reklamni koncept koji proizvodi razočarane, buduće stare cure, čangrizavice, dok bi ih sretnima mogao učiniti jedan jedini nesavršeni muškarac.

Razumije se, buržuji će vam se zakleti da se takve sheme više ne prakticiraju, da su se običaji promijenili, ali vjerujte vi jednoj iznerviranoj žrtvi: nikad pritisak nije bio veći nego u naše doba lažne slobode. Bračni totalitarizam nastavlja svakoga dana perpetuirati nesreću, iz naraštaja u naraštaj. Bacaju nam taj mamac u službi himbenih i otrcanih principa, s prešutnim ciljem da iznova i vječno obnavljaju nasljeđe boli i licemjerja. Uništavanje života ostaje omiljeni sport starih francuskih obitelji, i u tome su one vrsni znalci.

Imaju prakse. Da, i danas se još uvijek može napisati: obitelji, sve vas mrzim.

Mrzim vas tim više što sam se pobunio puno prekasno. U dnu duše bio sam prilično zadovoljan. Bio sam neplemeniti seljo, potomak bearnskih agraraca, ponosan ko paun što sam se vjenčao s Anne, porculanskom aristomačkom. Bio sam nesmotren, uobražen, naivan i glup. Plaćam to u kešu. Taj sam debakl i zaslužio. Bio sam kao svi, kao vi što me čitate, uvjeren da sam iznimka koja potvrđuje pravilo. Jasno, mene će nesreća izbjegavati, uvijek ćemo nekako zbrisati prije kiše. Neuspjeh se događa samo drugima. Ljubav je jednoga dana otišla, a ja sam se naglo trgnuo iz sna. Do tada sam se trudio da glumim presretnog muža. No predugo sam lagao samom sebi, a da jednoga dana ne bih počeo lagati i nekom drugom

XII.

IZGUBLJENE ILUZIJE

Naša je generacija prepovršna za brak. Ženiš se kao što ideš u Megić. Poslije, zap-zap, mijenjaš kanale. Kako bi vi da čovjek ostane cijeli život s istom osobom u društvu sveopćeg zappinga? U doba kad su zvijezde, političari, umjetnost, seks, religije međusobno zamjenjiviji nego ikad? Zašto bi osjećaj ljubavi bio izuzetak od opće shizofrenije?

Osim toga, kao prvo, otkud nam ta čudna opsesija: upinjati se iz petnih žila da budemo sretni s jednom te istom osobom? Od 558 tipova ljudskih društava samo je 24% monogamno. Većina životinja je poligamna. Što se tiče izvanzemaljaca, o njima da se i ne govori: Galaktička povelja X23 odavno je zabranila monogamiju na svim planetima tipa B#871.

Brak, to je kavijar za svaki obrok: indigestija onoga što obožavate, toliko da vam se na kraju ogadi. "Hajde, pa uzet ćete još malo, zar ne? Što? Ne možete više? A do maloprije vam je bilo izvrsno, što vam je sad? Derište jedno bezobrazno, nosi se!" Moć ljubavi, njezina nevjerojatna moć, mora da je pošteno prestravila zapadno društvo, čim je moralo pribjeći stvaranju sistema čiji je cilj ogaditi ono što volite.

Jedan američki istraživač upravo je dokazao da je nevjernost biološka. Nevjera je, prema tom renomiranom učenjaku, genetička strategija koja podupire preživljavanje vrste. Zamislite prizor iz bračnog života: "Ljubavi moja, ja tebe nisam prevario iz zabave: to ti je bilo zbog opstanka vrste, kužiš ti to! Tebi se možda fućka za to, ali netko se ipak treba za to pobrinuti, za opstanak vrste! Ako misliš da je meni to zabavno..."

Meni nikad nije dosta: kad mi se neka djevojka sviđa, želim se u nju zaljubiti; kad sam u nju zaljubljen, želim je poljubiti; kad sam je poljubio, želim s njom spavati; kad sam s njom spavao, želim s njom živjeti u namještenom stanu; kad živim s njom u namještenom stanu, želim se njome oženiti; kad sam se njome oženio, sretnem neku drugu djevojku koja mi se sviđa. Muškarac je nezadovoljna životinja

koja se koleba između više frustracija. Kad bi žene s muškarcima htjele igrati mudro, ne bi im nikad dale blizu: čitav bi ih život imale za petama.

Jedino pitanje u ljubavi jest: kada čovjek počinje lagati? Jeste li baš uvijek tako sretni kad se vraćate kući i znate da ćete u njoj naći jednu te istu osobu kako vas čeka? Kad joj kažete “volim te”, mislite li to uvijek? Doći će kad-tad trenutak - to je neminovno - kad ćete se na to siliti. Kad vaši “volim te” više neće imati isti okus. Meni je, recimo, kliker proradio u vezi s brijanjem. Brijao sam se svake večeri kako ne bih bockao Annu dok je noću ljubim. A onda, jedne večeri - ona je već spavala (ja sam do zore bio vani bez nje, tipično bijedno ponašanje koje si čovjek dopušta pod izgovorom braka) - nisam se obrijao. Mislio sam kako to nije ništa strašno, budući da ona to ionako neće primijetiti. Dok je to jednostavno značilo da je više ne volim.

Kad se čovjek razvodi, obavezno kupuje Rastavu Dana Francka. Prvi je prizor potresan: za vrijeme kazališne predstave muškarac opaža da ga njegova žena više ne voli, po tome što izvlači ruku iz njegove. On je pokušava ponovno uhvatiti, no ona je iznova povlači. Ja sam si mislio: koja kuja! Čemu tolika okrutnost? Pa nije tako komplicirano ostaviti ruku u ruci svoga muža, jebote! Sve do dana kad se ista stvar dogodila meni. Počeo sam neprestano odgurivati Anninu ruku. Ona bi me nježno uhvatila za ruku, ili za podlakticu, ili bi mi položila ruku na bedro dok smo gledali televiziju, a ja, što sam ja vidio? Nekakvu mlitavu bjeličastu ruku, konzistencije rukavice Mappa. Zadrhtao bih od gađenja. Kao da je na mene stavila hobotnicu. Osjećao sam krivnju: moj Bože, kako sam do toga dotjerao? Postao sam kuja iz knjige Dana Francka. Ona bi uporno pokušavala ispreplesti prste s mojima. Ja bih se silio, ne uspijevajući suzdržati grimasu. Ustao bih u skoku, kao da idem pišati, no zapravo samo da bih pobjegao od te ruke. Zatim bih se vratio, obuzet grizodušjem, i gledao tu njezinu ruku koju sam volio. Njezinu ruku koju sam zaprosio pred Bogom. Njezinu ruku za koju bih, tri godine ranije, bio dao život da je mogu ovako držati. I osjećao bih samo mržnju prema sebi, sram zbog nje, ravnodušnost, želju da zacmizdrim. Stezao bih na srce tu mlohavu hobotnicu, potom bih joj dao jedan vlažni rukoljub, natopljen tugom i jadom.

Ljubav je gotova kad se više ne može natrag. Tako se to skuži: mnogo je vode proteklo ispod mostova, nerazumijevanje vlada; prekinuli smo, a da to nismo ni primijetili.

XIII.

FLIRTING WITH DISASTER

Te je noći, negdje za vrijeme one moje promenade, došao jedan kompić da popriča sa mnom (ne sjećam se više ni koji, ni kad, još manje gdje je to bilo).

Što si objesio nos? - pitao me.

Sjećam se da sam mu samo odgovorio:

Jer ljubav traje tri godine.

To je očito imalo svog učinka: tip je odmaglio. I tako ja počnem tu repliku ispaljivati gdje god se pojavim. Čim me pitaju zašto izgledam tužan, ja kao iz topa:

Jer ljubav traje tri godine.

Luđački mi to dobro zvuči.

Nakon nekog vremena čak kažem sebi kako bi to možda bio dobar naslov za knjigu.

Ljubav traje tri godine. Čak i ako ste oženjeni četrdeset godina, priznajte sebi barem u dnu duše da vrlo dobro znate kako je to istina. Vidite vi jako dobro čega ste se odrekli, u kojem ste trenutku abdicirali. Sudbonosni dan kad vas je prestalo biti strah.

Čuti da ljubav traje tri godine nije tako neugodno; djeluje kao neuspjeli mađioničarski trik ili kao kad usred erotskog sna zazvoni budilica. Ali treba razbiti tu laž o vječnoj ljubavi, temelju našeg društva, kovaču ljudske nesreće.

Nakon tri godine par se mora razdvojiti, napraviti samoubojstvo ili djecu, to su tri načina da ratificira svoj kraj.

Često nam kažu kako nakon nekog vremena strast prelazi u "nešto drugo", nešto čvršće i ljepše. Da je to "nešto drugo" ljubav s velikim LJ, osjećaj koji je, istina, manje uzbudljiv, ali i manje nezreo. Volio bih biti doista jasan: od tog "nečeg drugog" meni je zbilja muka, i ako je to Ljubav, onda ja Ljubav ostavljam lijenčinama, klonulima duhom, "zrelim" ljudima koji su se ušančili u svom sentimentalnom komforu. Moja ljubav ima malo lj, ali velike zamahe; ne traje dugo, ali je barem, kad je tu, čuješ kako prolazi. Njihovo "nešto drugo" u koje bi htjeli preobraziti ljubav nalik je nekoj teoriji koju su smislili da bi se

mogli zadovoljiti malim i umirivati se, rogoboreći pritom kako nema ništa bolje. Podsjećaju me na zavidnike koji izgrebu vrata luksuznih automobila jer si neki takav ne mogu priuštiti.

Kraj apokaliptične večeri. Želja da više okončam s tim čvorom u želucu. Oko pet ujutro telefoniram Adelini H., možete onda misliti koliko mi je koma. Imam njezin broj doma. Javlja se baš ona: "Halo? Halo? Tko je to?" Promukao glas. Probudio sam je. Pa zašto nije uključila sekretaricu? Ne znam što bih joj rekao. "Mmm... ovaj, oprostite što sam te probudio... htio sam ti samo reći dobra večer..." "KO JE TO? SI TI LUD ILI ŠTO, JEBOTE?" Spuštam slušalicu. Sjedeći nepomičan, glave naslonjene ne obje ruke, kolebam se između kutije Lexomila i vješanja. Uostalom, zašto ne oboje? Uže doduše nemam, ali nekoliko kravata "Paul Smith", kad se svežu zajedno, poslužit će svrsi. Engleski dizajneri uvijek izabiru vrlo otporne materijale. Lijepim jedan Post-it na telku: "SVAKI MUŠKARAC KOJI JE NAKON TRIDESETE JOŠ NA ŽIVOTU KRETEN JE".

Dobro sam učinio što sam unajmio taj stan s vidljivim gredama. Bit će dovoljno popeti se na onaj tamo stolac, ovako, potom popiti čašu Coca-Cole sa zdrobljenim anksioliticima. Nakon toga samo provučem glavu kroz labavu omču i u trenutku kad zaspiš, zaspao si, logično, da se više ne probudiš.

XIV.

PROVIZORNO USKRSNUĆE

Vraga: probudiš se. Otvoriš najprije jedno oko, pa onda drugo, lubanja te dvostruko boli: od mamurluka, ali i od jedne goleme kvрге u fazi ubrzanog razvoja na vrhu čela. Poslijepodne je i čovjek se osjeća prilično smiješan s tim splotom kravata oko vrata, opružen pod nogama jedne prevrnute stolice i jedne uspravne kućne pomoćnice.

Dobar dan, Carmelita... Ja... jesam dugo spavao?

Možite se male pomikniti moli vos gispodine samo da prođim ušišivaćom moli vos?

Onda nađete ceduljicu na telki: "SVAKI MUŠKARAC KOJI JE NAKON TRIDESETE JOŠ NA ŽIVOTU KRETEN JE" i zapanjeni ste tim darom za oprez. Jadnik mali. Htio bi se svidjeti svim zgodnim curama, a ubedira se zbog jedne obične rastave. Trebalo je na to ranije misliti. Sad imam još samo svoju bol da mi pravi društvo. Koji gubitak vremena, htjeti se ubiti kad si već mrtav.

Samoubojice su zbilja nesnosni ljudi. Moja mi je žena vratila slobodu, a ja joj, eto, zamjeram. Zamjeram joj što me ostavila licem u lice sa samim sobom. Zamjeram joj što mi je dopustila da iznova krenem od ništice. Zamjeram joj što me prisilila da preuzmem odgovornosti. Zamjeram joj što me nagnala da napišem ovaj paragraf. Patio sam što sam zarobljen, a sad patim što sam slobodan. To je dakle to, život odraslih: graditi kule od pijeska, zatim skočiti na njih skupljenih nogu i početi stvar ispočetka, nanovo i nanovo, premda dobro znamo da će ih ionako zbrisati ocean?

Kapci su mi teški kao noć što pada. Ove sam godine jako ostario. Po čemu prepoznaješ da si ostario? Po tome što ti treba tri dana da se oporaviš od ovakvog lokativitisa. Po tome što ti ni jedno samoubojstvo ne uspijeva. Po tome što si čangrizav čim vidiš mlade od sebe. Njihov nas entuzijizam živcira, njihove iluzije zamaraju. Star si kad si večer prije rekao jednoj gospođici rođenoj 1976: "76? Sjećam se, to je bila godina suše."

Nemajući više noktiju koje bih grizao, odlučujem izaći na večeru.

XV.

ZID PLAČA (NASTAVAK)

Badava je meni što znam da je ljubav nemoguća, siguran sam da ću za nekoliko godina biti ponosan što sam u nju vjerovao. Nitko nam to nikad neće moći oduzeti, Anne i meni: mi smo u nju vjerovali, najiskrenije. Zaletjeli smo se kao muhe bez glave u muletu od armiranog betona. Nemojte se ništa smijati. Nitko se ne ruga Don Quijoteu, koji je ipak na vjetrenjače nasrtao.

Dugo je moj jedini cilj u životu bilo samouništenje. Onda mi je, jednom, došla želja za srećom. Grozno je to, stidim se, oprostite mi: jednoga dana spopala me ta prizemna napast da budem sretan. Kasnije sam naučio da je to bio najbolji način da se uništim. Ja sam u biti, i nehotice, koherentan momak.

Ne znam zašto sam prihvatio tu večeru kod Jean-Georgea. Još uvijek nisam gladan. Uvijek sam to držao pitanjem časti, čekati glad da bi se jelo. To je otmjenost: jesti kad si gladan, piti kad si žedan, ševiti kad ti se diže. Ali dobro, neću čekati da umrem od izgladnelosti da bih vidio svoje kompiće. Jean-George je sigurno opet pozvao istu bandu profinjenih bolesnika, mojih najboljih prijatelja. Nitko neće pričati o svojim problemima jer svatko zna da ih ostali imaju isto toliko. Mijenjat će se tema da se zavara očaj.

Imao sam krivo. Jean-George je sam kod kuće. Želi me preslušati. Hvata me za vrat i trese kao parkometar koji, nakon što je progutao svoju kovanicu od deset franaka, odbija odštancati parkirnu kartu.

Sinoć sam te pitao zašto si objesio nos, a ti si mi odgovorio da ljubav traje tri godine. Ne, čuj, ti to mene zajebavaš? Misliš da si u nekoj od svojih knjiga? Vidim ja jako dobro da tvoja rastava nema s tim blage veze! Dakle sad, dosta zajebancije, ispričat ćeš mi, hoćeš ili, jebote? Čemu ja inače služim?

Obaram oči da prikrijem kako se magle. Pravim se da sam prehladen kako bih mogao ušmrknuti.

Mrmrljam: Mhm... ma ne, stvarno, ne kužim o čemu ti pričaš...

Dobro, dobro, dosta. Tko je to? Poznam je?

Tada, tihim glasom, čemerna srca, s vrščima stopala prema unutra,
priznajem:
Zove se Alice.

XVI.

HOĆEŠ LI BITI MOJ HAREM?

Dakle evo: Mare i Alice vjenčali su se prije tri godine. Kvaka je u tome što se nisu vjenčali jedno s drugim.

Mare se oženio Annom, a Alice se udala za Antoinea. Tako je to: život se uvijek snađe da stvari zakomplicira - ili smo pak mi ti koji komplikacije traže?

Ona fotka što ju je Anne našla u Rijuu, na njoj je bila Alice. Jedan prekrasni polaroid s Alicom u bikiniju na jednoj talijanskoj plaži, blizu Rima. U Fregeneu, da budemo precizni.

Alice i ja imali smo jednu "izvanbračnu vezu". Tako se u naše doba nazivaju najljepše romantične strasti. Ljudi svakodnevno ginu zbog "izvanbračnih veza". To su najčešće žene koje mimoilazite na ulici. Ništa na njima ne odaje neki osobit dojam zato što u sebi kriju tu tajnu, ali katkad ćete ih vidjeti kako bez razloga plaču pred nekom jeftinom sapunicom ili se čarobno smiješe u metrou i tada, tada će vam biti jasno o čemu govorim. Često je situacija nezdrava: neudata žena voli oženjenog muškarca, on ne želi ostaviti ženu, to je grozno, gnusno, otrcano. Mi smo, međutim, kad smo se sreli, oboje bili u braku. Ravnoteža je bila gotovo savršena. Jedino što sam ja skrahirao prvi: ja se razvodim, dok njoj to nije ni na kraj pameti. Zašto bi ona napustila svog muža zbog nekog tu kretena što se dere preko krovova da ljubav traje tri godine?

Trebao sam joj reći da ja to zapravo ne mislim, ali to bi značilo lagati. A meni je laži dosta. Dosta mi je dvostrukog života. Poligamija je u Francuskoj potpuno legalna: dovoljno je imati dara za laž. Nije bogzna kakva mudrost imati više žena. To zahtijeva samo malo mašte i puno organizacije. Znam brdo frajera koji imaju harem, u Francuskoj, usred 1995. Svake večeri izaberu koju će nazvati, a najgore je to što jedna izabranica odmah dohrli. Za to treba biti diplomat i licemjer, što otprilike dolazi na isto. Ali meni je toga dosta. Ne mogu više. Već sam ionako shizofreničan u profesionalnom životu, ne želim to postati i u osjećajnom. Čini mi se da bi to moglo

biti sasvim lijepo, ne raditi više od jedne stvari odjednom, jednom za promjenu.

Rezultat: opet sam.

Ljubav je veličanstvena katastrofa: znati da se zalijećeš u zid i svejedno ubrzavati; srljati u propast s osmijehom na usnama; radoznalo čekati trenutak kad će se stvar usrati. Ljubav je jedino programirano razočaranje, jedina predvidiva nesreća koja se traži repete. To sam ja, eto, rekao Alici, prije nego što sam je na koljenima stao preklinjati da ode sa mnom - uzalud.

XVII.

DILEME

Jednoga dana nesreća se uselila u moj život, a ja je, ko neki debil, više nikad nisam uspio deložirati.

Najjača je ljubav ona koja nije uzvraćena. Bilo bi mi draže da to nikad nisam doznao, ali to je cijela istina: nema ništa gore nego voljeti nekoga tko vas ne voli - a istovremeno je to najljepša stvar koja mi se ikada dogodila. Voljeti nekoga tko i vas voli, to je narcizam. Voljeti nekoga tko vas ne voli, to, to je ljubav. Tražio sam neki dokaz, neko iskustvo, neki susret sa samim sobom koji bi me mogao preobraziti: nažalost, bio sam uslišen iznad svojih očekivanja. Volim djevojku koja mene ne voli, a više ne volim onu koja me voli. Koristim se ženama da bih samoga sebe mrzio.

“Fan-Chiang upita: - Što je ljubav?

Učitelj reče: - Pridavati veću vrijednost naporu nego nagradi, to se zove ljubav.” (Konfucije)

Hvala, istočnjački prepredenjače, ali ja baš ne bih pljuvao ni po nagradi. No, kako bilo da bilo, ja sam napušten.

Čim je Alice doznala da me žena ostavila, uhvatio ju je strah i počela se povlačiti. Ništa više od telefonskih poziva, ništa od poruka u glasovnom sandučiću 3672 ni od brojeva hotelskih soba na govornom automatu Bi-Bopa1. Ja sam kao neka mala napasna ljubavnica koja čeka da se njezin oženjeni muškarac sjeti njezina dupenceta. Ja koji sam bio odan samo širokim avenijama, odjednom sam “back Street”. Samo me jedno jedino pitanje neprekidno kluca i rezimira čitavu moju egzistenciju:

Što je gore: voditi ljubav bez ljubavi ili voljeti bez vođenja ljubavi?

Osjećam se kao Milou* kad ono ima one svoje napadaje grizodušja pa mu je na jednoj strani anđelak koji mu govori da čini dobro, a na drugoj vražičak koji mu nalaže da čini zlo. Ja imam jednog anđelčića koji hoće da se vratim svojoj ženi i jednog vražića koji mi sugerira da spavam s Alicom. U mojoj je glavi neprekidni talk-show između njih dvojice, uživo. Bilo bi mi draže kad bi mi vrug naredio da ševim svoju ženu.

1 Bi-Bop i 3672 Memophone tehnološki su izumi France Telecoma namijenjeni isključivo podupiranju preljuba, koje je uveo kako bi se iskupio zbog izdajničke tipke "redial" i masovnog dilanja droge koje je omogućio "Tatoo".

**Milou - lik psa, nerazdvojni prijatelj omiljenog crtanog junaka Tintina (nap. prev.)*

XVIII.

USPONI I PADOVI

Život je sitcom: niz prizora koji se odvijaju uvijek u istom dekoru, s manje-više istim likovima, i čije se sljedeće epizode čekaju s nestrpljivošću obojenom otupjelošću. Alicin me ulazak na tu scenu iznenadio, pomalo kao da jedna od tri Charlieva anđela iznenada bane na set Helene et les Cargons.

Opisujući Alice neću okolišati: to vam je noj. Baš kao i ta ptica trkačica, i ona je visoka, divlja i skriva se čim osjeti opasnost. Njezine beskonačne vitke noge (komada dva) nose senzualno poprsje obdareno arogantnim vočkama (u istom broju). Duga kosa, crna, ravna i glatka, okružuje markantno, premda blago lice. Alicino tijelo kao da je osmišljeno isključivo za destabiliziranje finih oženjenih muškaraca koji ništa - ili ništa drugo - nisu tražili. To je ono što je razlikuje od noja (uz činjenicu da Alice ne nese jaja od 1 kg: to sam kasnije imao prilike provjeriti).

Sjećam se vrlo dobro našeg prvog susreta, na pogrebu moje bake, kamo sam došao bez supruge, koju su obiteljske obaveze zamarale, s razlogom. Obitelj je nešto naporno i kad je vaša, zamislite onda kako je s onom nekog drugog... Ja sam, uostalom, bio taj koji joj je tvrdio da Bakica ondje gdje je po svoj prilici neće primijetiti njezinu odsutnost. Ne znam, mora da sam osjećao da će mi se nešto dogoditi.

Cijela je crkva budno pazila hoće li moj djed zaplakati. "DOBRI BOŽE, UČINI DA IZDRŽI", molio sam. Ali župnik je imao jednog skrivenog asa: evocirao je pedeset godina Djedičina braka s Bakicom. Oko moga djeda, bez obzira na to što je pripadalo jednom umirovljenom pukovniku, počelo se crvenjeti. Kad je ispustilo suzu, bio je to kao signal za pokret: cjelokupna obitelj otvorila je ventile, zajecala i udarila u kuknjavu gledajući u lijes. Bilo je nezamislivo reći sebi da je Bakica tamo unutra. Trebala je umrijeti da ja shvatim koliko mi je do nje bilo stalo. Ma nek ide sve k vragu. Kad ja ne napuštam ljude koje volim, onda oni umiru. Zaplakao sam bez imalo sustezanja: ja sam lako povodljiv dečko. Kad sam prestao vidjeti

mutno, opazio sam jednu zgodnu brinetu koja me promatrala. Alice me vidjela kako slinim. Ne znam je li to bilo uzbuđenje, ili baš zato što tome tu nije bilo mjesto, ali osjetio sam neizmjernu privlačnost prema toj misterioznoj pojavi u pripijenom crnom puloveru. Kasnije mi je Alice priznala da sam joj izgledao vrlo lijep: stavimo tu pogrešku u procjeni na račun majčinskog instinkta. Bitno je to da je privlačnost bila uzajamna - njoj se mene tješilo, to se vidjelo. Taj me susret naučio da je najbolje što možeš učiniti na nekom sprovodu zaljubiti se.

Bila je prijateljica jedne rođakinje. Predstavila mi je svog muža Antoina, jako simpatičnog, i previše, možda. Dok je ljubila moje vlažne obraze shvatila je da sam ja shvatio da je ona vidjela da sam ja vidio da me ona gledala kako me već gledala. Uvijek ću se sjećati prvog što sam joj rekao:

Jako mi se sviđa koščata struktura tvoga lica.

Imao sam je vremena detaljno proučiti. Mlada žena od 27 godina, jednostavno lijepa. Treperenje trepavica. Prkosni smijeh od kojeg ti srce poskoči u iznenada pretijesnom prsnom košu. Slast odvrćenih pogleda, raspuštena kosa, ugnuće u donjem dijelu leđa, blistavi zubi. Mogli Cardinale u Knjizi o gepardu. Betty Page razvučena na metar sedamdeset sedam. Umirujuća bezumnica. Tiha namiguša bestidne rezerviranosti. Prijateljica, neprijateljica.

Kako to da je nikad nisam susreo? Što mi vrijedi poznavati toliko svijeta ako njemu ta djevojka ne pripada?

Bilo je hladno na trgu pred crkvom. Kužite jako dobro kamo smjeram - da, njezine su bradavice tvrdnule pod crnim pripijenim puloverom. Grudi su joj se nadimale u skladnom duetu. Lice joj je imalo neobičnu čistoću, koju je opovrgavalo njezino senzualno tijelo. Točno moj tip: ništa toliko ne volim kao protuslovlje između anđeoskog lica i tijela kurve. Imam dihotomne kriterije.

U tom mi je trenutku bilo jasno da ću dati ne znam što da uđem u njezin život, njezin mozak, njezin krevet, odnosno ostalo. Osim što je bila noj, ta je djevojka bila prije svega gromobran: privlačila je gromove iz vedra neba*.

Poznaš Baskiju?

Ne, ali zgodno izgleda.

Nije to zgodno, to je divno. Koja šteta što sam oženjen, a i ti, inače bismo mogli zasnovati obitelj na nekoj farmi u ovom kraju.

S ovcima?

Naravno, s ovcima. I guskama za fois gras, kravama za mlijeko, kokošima za jaja, kokotom za kokoši, jednim starim kratkovidnim slonom, desetak žirafa i brdom nojeva kao ti.

Ja nisam noj, ja sam gromobran.

A! Ako još k tome čitaš moje misli, kud mi to idemo?

Nakon njezina odlaska lunjao sam, razdragan i bezbrižan, po Guetharyu, raju moga djetinjstva. Šetao sam se, svjež i lak, a šetnje inače mrzim (no nitko na to nije obraćao pažnju: ljudi nakon sprovoda uvijek rade apsurdne stvari), tumarao besciljno uz more, poklanjajući pozornost svakoj hridi, svakom valu, svakom zrcu pijeska. Osjećao sam kako mi se duša razlijeva. Čitavo je nebo bilo moje. Baskijska obala donijela mi je više sreće nego zaljev Rija. Smiješio sam se oblacima zadrijemalim na nebu i Bakici koja mi nije zamjerala

**Coup de foudre - grom iz vedra neba; iznenadna, neodoljiva ljubav, ljubav na prvi pogled (nap. prev.)*

XIX.

BJEŽANJE OD SREĆE IZ STRAHA DA NE ODMAGLI

Čovjek se mora odlučiti: ili će s nekim živjeti ili će za tim žudjeti. Ne možeš žudjeti za onim što imaš, to je protiv prirode. Eto zašto divne brakove raznese u komadiće bilo koja neznanka što iznenada iskrsne. Čak i ako ste se oženili najzgodnijom mogućom djevojkom, uvijek će postojati neka nova neznanka koja će bez kucanja ući u vaš život i na vas djelovati poput supermoćnog afrodisijaka. A da stvar bude još gora, Alice nije bila bilo koja neznanka. Ona je nosila pripijeni crni pulover. Pripijeni crni pulover može promijeniti tijekom dvaju života.

Sve moje muke proizlaze iz moje djetinje nesposobnosti da odolim novini, iz nekakve bolesne potrebe da popustim dražima tisuću nevjerojatnih mogućnosti koje krije budućnost. Ludnica koliko me više uzbuđuje ono što ne poznajem nego ono što već poznajem. No jesam li ja zbilja abnormalan? Ne volite li vi više čitati knjigu koju niste čitali, gledati kazališnu predstavu koju ne znate napamet, birati bilo kojeg predsjednika radije nego onog koji je bio prije?

Moje najljepše uspomene vezane na Annu datiraju iz doba prije našeg vjenčanja. Brak je zločinac, on ubija misterij. Sretnete čarobno stvorenje, oženite se njime i odjednom čarobno stvorenje ispari: postalo je vaša žena. VAŠA žena! Kakva uvreda za nju, kakva degradacija! Dok je zapravo ono što bi čovjek bez predaha trebao tražiti, cijelog svog života, žena koja vam nikad neće pripadati! (S te ću strane, s Ali- com, biti uslužen.)

Cijeli je problem ljubavi, čini se meni, u ovome: da bi čovjek bio sretan, potrebna mu je sigurnost, a da bi bio zaljubljen treba mu nesigurnost. Sreća počiva na povjerenju, dok ljubav zahtijeva sumnju i uznemirenost. Ukratko, i ugrubo, brak je zamišljen da te učini sretnim, a ne da ostaneš zaljubljen. A zaljubiti se nije najbolji način da nađeš sreću; da je tako, to bi se već odavna znalo. Ne znam jesam li osobito jasan, ali ja sebe razumijem: ono što hoću reći je to da brak miješa kruške i jabuke.

Vrativši se u Pariz, više nisam imao iste oči. Anne je pala sa svog pijedestala. Vodili smo ljubav bez zanosu. Moj je život bio na putu da se poljulja. Znete li što je dno dna? E pa moj se moral upravo uselio na kat niže.

Nema sretne ljubavi.

Nema sretne ljubavi.

NEMA SRETNE LJUBAVI.

Koliko ti to puta moram ponoviti prije nego što ti dobro uđe u tikvu, Blesane?

XX.

SVE HVATA MAGLU

Kad vas neka zgodna djevojka gleda kao što je Alice gledala mene, postoje dvije mogućnosti: ili je to neka namiguša i vi ste u opasnosti ili pak to nije nikakva namiguša i vi ste u još većoj opasnosti.

Bio sam spokojna hobotnica u njezinu hermetički zatvorenom komforu, kadli odjednom, eto ti ga, Alice me pokupila, otvorila mi gubicu i poškopila limunom.

Gospode - nisam prestajao u sebi ponavljati - učini da ta cura voli svoga muža, jer inače sam u govnama!

Nisam Alici davao znakove života. Nadao sam se da će vrijeme izbrisati to stezanje u srcu. Imao sam pravo: vrijeme je razblažilo moje osjećaje, samo ne one koje sam ja htio. Anne je bila ta koja je snosila troškove, na moju veliku štetu. Ima puno tuge na svijetu, no teško je nadmašiti onu koja obuzme ženu kad osjeti da ljubav što se prema njoj gajila odlazi, oh, sasvim lagano, ne preko noći, ne, ali nezaustavljivo, kao pijesak u pješčanom satu. Da bi se rascvala, ženi treba muškarac koji joj se divi, barem ja tako vidim stvari. Cvijetu treba sunce. Anne je venula pod mojim odsutnim očima. Što sam mogao? Brak, vrijeme, Alice, svijet, položaj planeta, pripijeni crni puloveri, Europa po Maastrichtu, sve kao da se urotilo protiv našeg nedužnog para.

Napuštao sam svoju ženu, no zapravo sam ja bio taj kome sam govorio do viđenja. Najteže neće biti napustiti Annu, nego odreći se ljepote naše veze. Osjećao sam ono što osjeća netko tko napušta neki projekt koji mu je dugo bio srcu prirastao: u isti mah razočaranje i olakšanje.

XXI.

UPITNICI

Kad na ulici susretnem nekog prijatelja, to sve češće ispada ovako:

- Ej! Bok, kako je?
- Nikako, ti?
- I ja.
- Dobro onda, pa se vidimo.
- Bok.

Ili mi pak neki kompić priča vic:

- Znaš razliku između ljubavi i herpesa?
- Daj... Promisli... Ne pogađaš?
- Ma daj, stvarno je lagano: herpes traje cijeli život.

Ne smijem se. Ne vidim što je tu smiješno. Mora da sam negdje usput izgubio smisao za humor.

Prilično je iritantno skužiti da te muče ista pitanja kao i sve druge. Dođe ti kao lekcija iz skromnosti.

Imam li razloga napustiti nekoga tko me voli?

Jesam li smeće?

Čemu služi smrt?

Hoću li ja napraviti iste gluposti kao i moji roditelji?

Može li se biti sretan?

Može li se čovjek zaljubiti, a da to ne završi u krvi, spermi i suzama?

Ne bih li mogao zarađivati **MNOGO VIŠE** radeći **MNOGO MANJE**?

Koju marku sunčanih naočala treba ponijeti na Formenteru?

Nakon nekoliko tjedana skrupula i mučenja dolazim do sljedećeg zaključka: ako je vaša žena na putu da vam postane prijateljica, vrijeme je da nekoj prijateljici predložite da postane vaša žena.

XXII.

PONOVNI SUSRET

Alice sam drugi put vidio na nekom bogzna kojem rođendanu, čiji bi nam opis samo oduzimao vrijeme. Grosso modo, jedna Annina prijateljica upravo je ostarjela za jednu godinu i smatrala je korisnim taj događaj proslaviti. Kad sam prepoznao meku Alicinu siluetu (njezinu nježnu, premda elastičnu kožu), upravo sam Anni služio čašu šampanjca. Punio sam čašu, prepunio je i polio stolnjak. Alice je nazdravljala sa svojim mužem. Lice mi je prešlo u granat. Iskapio sam svoj whisky u trenu. Bio sam prisiljen gledati u stopala, to je bio jedini način da hodam bez spoticanja. Osim toga, to mi je omogućilo da crvenilo sakrijem iza kose. Bježeći od supruge, pohrlio sam do zahoda da provjerim frizuru, obrijanost, da skinem naočale, stresem perut s ramena, iščupam jednu dlaku što mi je virila iz lijeve nosnice. Što sad napraviti? Ignorirati Alicu? Da bi se čovjek upucavao zgodnim djevojkama ne treba im se obraćati. Treba se praviti kao da ne postoje. Ali što ako ode? Više ne vidjeti Alicu već mi je samo po sebi bila pakleno strašna kazna.

Treba joj se dakle obratiti ne obraćajući joj se. Vratim se tako u salon s namjerom da prođem pokraj Alice praveći se da je ne vidim.

- Marc! Ti mene više ne pozdravljaš?
- Oh! Alice! ma daj! oprosti, nisam te prepoznao! Ja... drago... mi... je... da... te... vidim...
- I meni! Si dobro?

Bila je mondena, indiferentna i košmarna, odsutna pogleda.

- Sjećaš se Antoina, mog muža?
- Ledeni stisak ruke.
- Nećeš nam predstaviti svoju ženu?
- Hm... ona vam je otišla u kuhinju popikati svjećice na tortu...

Tek što sam završio rečenicu, svjetla se ugasiše, zapjevaše se sretni rođendani i Alice u tom zlom udesu nestane.

Vidio sam je kako hvata Antoina za ruku i kako se udaljuju kao na tekućoj vrpci, dok se kućedomaćica smijala svojoj starosti, pod

aplauzom frendica iste dobne kategorije.

Vi koji me čitate sigurno ste na televiziji vidjeli rušenja stambenih zgrada, znate ono kad se HML-ovi* idu rušiti dinamitom. Nakon nekoliko sekundi odbrojavanja unatrag vidiš kako se zgrada njiše, a zatim urušava kao kremšnita, u oblaku prašine i betonskog krša. Upravo to sam osjetio.

Alice i Antoine išli su prema izlazu. Trebalo je nešto učiniti. Vidim cijelu scenu u slow motion kao da je bilo jučer. Slijedio sam ih do garderobe. Ondje, dok je Antoine rovao po zakrčenim vješalicama, Alice je okrenula prema meni svoje crne oči, koje su bile pune suza. Prošaputao sam:

To nije moguće, Alice, to nisi ti... Ništa se nije dogodilo,

prošli mjesec, u Guetharyju? A moja farma nojeva, što ću s njom?

Lice joj se smekšalo. Oborivši oči, posve tiho, nečujnim glasom, toliko nečujnim da sam se pitao ne sanjam li, izustila je samo ove dvije riječi, diskretno mi dotakavši ruku prije nego što će nestati sa svojim mužem:

Bojim se...

Sudbina mi je bila zapečaćena. Anne me uzalud pitala: "Ma tko je ta djevojka?", zgrada se rekonstruirala, u ubrzanoj projekciji. Videovrpca njezina rušenja prematala se na početak. Mnoštvo fanfara slavilo je njezino otvorenje. Bio je to bal 14. srpnja, s lampionima i konfetima! Gradonačelnikov govor na Parly 2! Reportaža uživo na France 3 Ile-de-France! Masovna samoubojstva od radosti! Bum! Bum! Pučka veselica ubija se od pomamna veselja! Kolektivna smrt! Praznik u Gvajani! Slet Sunčanog hrama! Krepavalo se praskajući u grohot od sreće! Ludilo, prokleta ludnica!

Najljepše su fešte one kojima je mjesto radnje u našoj nutrini.

**HML (Habitation a loyer modere) - socijalni stan (nap. prev.)*

XXIII.

OTIĆI

Fascinira me ekstreman električni napon, opipljiv, treperav, koji se može stvoriti između muškarca i žene što se ne poznaju, bez posebnih razloga, samo tako, jednostavno zato što se jedno drugom sviđaju i što se bore da to ne pokažu.

Nikakve potrebe za riječima. Sve je stvar grimasa, poza. Kao neka pogađalica, najvažnija zagonetka vašeg života. Običan puk to zove erotikom, dok je zapravo riječ o čistoj pornografiji, odnosno iskrenosti. Svijet se može srušiti, vi imate oči samo za te druge oči. U najdubljoj svojoj nutrini, u tom trenutku, vi napokon znate.

Znate da biste mogli smjesta otići s tim bićem s kojim niste razmijenili više od tri rečenice. "Otići": najljepša riječ u francuskom jeziku. Znate da ste je spremni primijeniti. "Otiđimo." "Trebao otići." "Jednoga dana odnijet će nas vlakovi koji odlaze" (Blondin). Prtljaga vam je spremna i znate da je prošlost tek zbrkana gomila iza vas koju valja pokušati zaboraviti - jer vi se upravo rađate. Znate da je to što se događa vrlo ozbiljno, a ne činite ništa da se zabremzate.

Znate da nema drugog izlaza. Znate da ćete nanijeti bol, da biste to radije izbjegli, da bi trebalo biti razuman, pričekati, ali "Otići", "Otići!" jače je od svega. Početi sve ispočetka. Kućica "start" toliko obećava.* Kao da si dotad pod vodom zadržavao dah, u nekoj mladenačkoj apneji. Budućnost je golo rame neke neznanke. Život vam daje još jednu šansu; Povijest opet iznosi pladnjeve.

Moglo bi se vjerovati da je ta privlačnost površna, no nema ničeg dubljeg; čovjek je spreman na sve; prihvaća nedostatke; oprašta nesavršenosti; štoviše, traži ih; diveći im se. Nikad nas i ne privlači drugo do slabosti.

Alice je bila zbunjena, ja sam joj ulijevao strah! Strah! No kako bilo da bilo, od nas dvoje prestravljenija sigurno nije bila ona. Ipak, nikad nisam bio toliko sretan što se netko zbog mene ustrtario.

Nisam znao da ću to još požaliti.

**Aluzija na popularnu igru Jeu de l'Oie (igra guske) nalik našoj
"čovječe ne ljuti se" (nap. prev.)*

XXIV.

LJEPOTA POČETAKA

Za jednog od naših tajnih sastanaka, nakon što smo vodili ljubav tri puta uzastopce urlajući od užitka u Hotelu Henri IV. (Trg Dauphine), poveo sam Alicu u Cafe Beaubourg. Ne znam zašto, budući da se gnušam tog turobnog mjesta, kakvi su svi cafe "design". Cafe "design" izum je kojeg su Parižani smislili ne bi li nekamo utrpali provincijalce i mirno ručali u Cafe de Flore. Izašavši na trg, pred Tvornicu Georges Pompidou, zaustavili smo se ispod Genitrona, onog sata što broji sekunde koje nas dijele od godine 2000.

Vidiš, Alice, ovaj sat simbolizira našu ljubav.

Što ti to pričaš?

Odbrojavanje je počelo... Jednoga dana tebi će dodija- ti, ja ću ti početi ići na živce, prigovarati ćeš mi što nisam spustio dasku od WC-a, ja ću provoditi večeri pred televizorom do kraja programa, a ti ćeš me varati, kao što sad varaš Antoineta.

Eto ti ga na, gotovo, opet ti počinješ... Dobro pa zašto ne možeš uživati u ovim trenucima sada, umjesto da si razbijaš glavu nad našom budućnošću?

Pa jer mi nemamo budućnosti. Gle te sekunde kako se nižu, približavaju nas nesreći... Imamo samo tri godine da se volimo... Danas je sve predivno, ali po mojim proračunima među nama će biti gotovo... 15. ožujka 1997.

A da ja tebe ostavim odmah, da si uštedim vrijeme?

Ne, ne, čekaj, ništa nisam rekao...

U tom trenutku shvaćam da bi mi bolje bilo da sam držao jezik za zubima s tim svojim stupidnim teorijama.

Mm... - počinjem opet - ti ne bi, recimo, ostavila Antoineta? Tako bismo se mogli nastaniti u Maloj Kući u Preriji i gledati našu djecu kako rastu u Začaranom Vrtu...

Da, savršeno, još me i zajebavaj. Ti si jako drag, ali zašto uvijek sve naše lijepe trenutke moraš pokvariti s tim svojim napadajima beda?

Ljubavi, ako me jednog dana prevariš, ja ti obećavam dvije stvari: najprije ću se ubiti, a onda ću ti napraviti bračnu scenu koju ćeš si

zapamtiti.

Tako je to bilo s nama, nezakonitim parom, skrivenim šetačima što hodaju jedan uz drugog, oči u oči, ali nikad ruka u ruci, za slučaj da naiđemo na prijatelje svoga muža, odnosno žene.

S njom sam otkrio blagost. Dobivao sam poduku iz prirodnosti, lekcije o životu. Mislím da je to ono što me zavelo kod Alice. U prvom braku tražiš savršenstvo, u drugom tražiš istinu.

Najljepše je kod neke žene kad je zdrava. Volim da odiše Zdravljem, tom riznicom užitka! Hoću da joj se trči, da se grohotom smije, da se prežderava! Zubi bijeli poput bjeloočnica, usta svježá poput velikog kreveta, usta boje trešnje kojih je svaki poljubac dragulj, koža napeta kao tam-tam, grudi okrugle kao boće, ključne kosti nježne kao pileća krilca, noge zlačane kao Toskana, guza ispupčena kao obraz bebe, i naročito, naročito NIKAKVE ŠMINKE. Radije neka miriše na mlijeko i znoj nego na parfem i cigarete.

Posljednji je test bazen. Ljudska se bića otkrivaju uzduž rubova bazena: intelektualka će čitati pod šeširom, sportski će tip organizirati vaterpolo, narcisoidne će njegovati svoju preplanulost, hipohondrične će se mazati totalnom zaštitom... Ako na bazenu susretnete ženu koja odbija smočiti kosu da ne bi pokvarila frizuru, brišite. Ako hihoćući zaranja u vodu, zaronite.

Vjerujte mi: sve sam pokušao da se ne zaljubim. Stavite se na moje mjesto: ofurena mačka i na hladnu vodu puše. No na Alicu nisam mogao prestati misliti. Na trenutke sam je mrzio, doista je se gnušao, činila mi se smiješnom, neukusno odjevenom, kukavicom, vulgarnom, ta nespretna, lažno romantična žirafa koja je htjela sačuvati svoj usrani situirani životić, ta bijedna i egoistična trtarošica, ta antipatična, glupa Oliva (Popajeva žena), s onim njenim glasom poput čegrtaljke i ukusom jedne obične fashion victim. Potom, minutu poslije, gledao bih njezinu fotografiju ili na telefonu čuo njen neodoljivi nježni glas, ili bi mi se pak ukazala i smiješila mi se, a ja bih zapadao u divljenje, zaslijepljen tolikom profinjenom ljepotom, opčinjujućom očima, mekom kožom, dugom kosom u bestežinskom stanju; bila je to divljakuša, neukrotiva brineta, vatrena Indijanka, Esmeralda (Quasimodova žena) i, moj Bože. kako bih tada blagoslivljao nebo što mi je dalo sreću da sretnem jedno takvo stvorenje.

Evo jednog vrlo jednostavnog testa da vidite jeste li zaljubljeni: ako vam nakon četiri ili pet sati provedenih bez vaše metrese ona počne nedostajati, znači da niste zaljubljeni - da jeste, deset minuta odvojenosti bilo bi dovoljno da vam život učini savršeno nepodnošljivim.

XXV.

HVALA, WOLFGANG

Prevariti svoju ženu nije samo po sebi tako strašno - ako ona to nikad ne sazna. Ja čak vjerujem da mnogi muževi to rade kako bi se doveli u opasnost, kako bi se iznova izložili riziku, kao kad su se trudili zavesti svoju suprugu. U tom smislu preljub je možda izjava bračne ljubavi. No možda i nije. U svakom slučaju, mislim da bi mi bilo ponešto muka tako nešto prodati Anni.

Sjećam se naše posljednje večere udvoje. Radije bih da se toga ne sjećam, ali ipak se sjećam. Izgleda da se loši trenuci dobro pamte: tako bih volio da je to točno. Što se mene tiče, ta sjećanja u meni ostaju urezana pod rubrikom "ružni trenuci" i ne uspijevam za njima osjetiti bilo kakvu nostalgiju. Želio bih biti reinkarniran u VHS rekorder, da mogu izbrisati sve te slike što me opsjedaju.

Anne me obasipala prigovorima, pa se zatim ljutila na sebe što me obasipa prigovorima, i to je bilo još tužnije. Objašnjavao sam joj da sam za sve ja kriv. Ja sam si od svega stvorio film, zašto bih inače sve te tri godine braka šišao kosu na tako kratko? Prije je bila duga, a sad sam je, eto, ponovno puštao. Bio sam kao Samson: s kratkom kosom nisam vrijedio pišljiva boba! Povrh toga, nikad se nisam usudio njezinu ruku propisno zaprositi od njezina oca. Brak, prema tome, nije bio pravovaljan. Ona se dražesno smijala mojim provalama. Ja baš nisam bio preponosan na sebe, no ona se tužno osmjehivala kao da je oduvijek znala da će to završiti ovako, u tom zgodnom restaču, nad tim bijelim stolnjakom osvijetljenim svijećama, u brbljanju kao stari frendovi. Nismo čak ni plakali za stolom. Čovjek se može zauvijek od nekoga udaljiti, prekršiti sve svoje zakletve, i ostati sjediti sučelice toj osobi kao da to nije ništa osobito važno.

Naposljetku mi je objavila kako mi je našla zamjenika, slavnijeg, starijeg i ugodnijeg od mene. To je bila istina (saznao sam to kasnije, posljednji informirani, naravno), iskopala ga je negdje na poslu. Nisam to uopće očekivao. Izgrdio sam je:

Mladi komad koji se jebe sa starkerljama jednako je ništavan kao i starkerlje koji okreću mlade komade. Prejeftino ti je to!

Draži mi je zgodni pouzdani starac od mladog neurotičnog krampusa - odgovorila mi je.

Pojma nemam zašto sam si ja zamišljao da će Anne ostati ucviljena, neutješna udovica. Također nemam pojma ni zašto me ta vijest toliko povrijedila. Ma dobro, napokon, nije da nemam pojma. Jednostavno sam otkrivao da imam samoljublje. Mali umišljenko. Vjeruješ da si nezamjenjiv, a zamijene te dok si okom trepnuo. Što sam ja sebi umišljao? Da će se ona ubiti? Da će pustiti da usahne? Dok sam ja - mladi fićfirić uvjeren da je neodoljivi plejboj koji od žena ne može disati - sanjario o Alice, Anne je mislila na mojega zamjenika i veselo mi nabijala rogove, potrudivši se da to svi znaju. Te sam večeri pao s Marsa. Pravo mi budi. Vrativši se kući, na radiju sam čuo Mozarta.

Ljepota završava u Ružnoći, sudbina je Mladosti da Uvene, Život je samo polagano Truljenje, Umiremo svakoga dana. Sva sreća da nam uvijek ostaje Mozart. Kolikim je ljudima Mozart spasio život?

XXVI.

VRLO SEKSI POGLAVLJE

Treba ipak prijeći na stvar, to jest na seks. Većina prepotentnih napuhanki iz mog miljea uvjereni su kako se vođenje ljubavi sastoji u tome da se ispruže na leđa s nekom živinom u smokingu koja se na njima drma, pijana ko bačva, onda im ejakulira negdje u utrobu i potom zahrče. Njihov se seksualni odgoj odvijao po snobovskim primanjima, otmjenim privatnim klubovima, diskotekama u Saint-Tropezu, u društvu najgorih partnera koji na svijetu postoje: tatinih sinova. Seksualni je problem tatinih sinova to što su oni od svog najranijeg djetinjstva naviknuti da dobivaju sve, a ne daju ništa. To čak nije ni pitanje egoizma (u krevetu su SVI frajeri egoistični), radi se samo o tome da im nitko nikad nije objasnio da postoji određena razlika između cure i Porschea. (Kad rasturiš curu tata te ne špota).

Anne, hvala Bogu, nije pripadala tom ekstremu, ali nije bila nešto specijalno nadarena za putene užitke. Naša najveća seksualna ekstaza dogodila se na medenom mjesecu u Goi, nakon što smo popušili Daturu. Špricanje, nabijanje, vlaženje, spermaža. Trebalo nam je to pušenje da se otkoči- mo pod mrklim monsunom. No dobro, taj je vrhunac bio samo halucinatna iznimka: ja sam, uostalom, na tom putovanju bio toliko zateleban da sam je čak pustio da me potuče u ping-pongu, što vam je zbilja nepobitni dokaz da nisam bio u svom normalnom stanju. Da, Anne, kažem ti to sad ovdje, u ovoj knjizi: na medenom mjesecu ja sam namjerno gubio u ping-pongu, OK?

Seks je lutrija: dvije ga osobe zasebno mogu obožavati, a zajedno se nikako ne uštirati. Čovjek misli da to može evoluirati, no to ne evoluirati. To je stvar epiderme, to jest nepravde (kao i sve što ima veze s kožom: rasizam, delikt facijesa /krivica zbog lica/, akne...)

Naša je nježnost, k tome, samo pogoršavala stvari. U ljubavi situacija postaje doista zabrinjavajuća kad se s porniča prijeđe na gugutavo tepanje. Od trenutka kad prestaneš govoriti “zagadit ću ti usta, kurvice prokleta” i počneš s “moja mucu-mucu ljubavi draga pusicu srčeke daj me malo gili-gili pus-pus”, ima svakako razloga da

se povuče alarmno zvonce. Susreće se to vrlo često: nakon par mjeseci zajedničkog života čak i glasovi mutiraju. Kršni muževni mačo stentorskoga glasa počne govoriti kao dječčić na maminim koljenima. Fatalni vamp promukla glasa postaje medena curica koja svoga muža miješa s mačkicom. Našu su ljubav pobijedile intonacije.

A tu je onda i taj monstruozi ohlađujući koncept, najmoćnije ikad izumljeno sredstvo za spavanje: Bračna Dužnost. Dan ili dva bez ševe: ništa strašno, o tome se uopće ne govori. No nakon četiri ili pet dana, tjeskoba zbog Dužnosti postaje tema razgovora. Još tjedan dana bez vođenja ljubavi i svi se počnu pitati što se to događa, užitak postaje obaveza, kuluk, a dovoljno je da pustiš da ti prođe još jedan tjedan a da ništa nisi napravio pa da presing postane neizdrživ i završiš drkajući u kupaonici pred porno crtićima da bi ti se dignuo, i to ti je garantirani fijasko, sve prije nego žudnja, eto, to je to, Bračna Dužnost.

Naša je generacija krajnje slabo educirana glede spolnosti. Mislimo da sve znamo, jer smo bombardirani pornićima i jer su naši roditelji tobože izvršili seksualnu revoluciju. No svi znaju da se seksualna revolucija nije dogodila. U pogledu seksa kao i u pogledu braka već se čitavo stoljeće ništa nije pomaklo ni za milimetar. Bližimo se godini 2000, a običaji su isti kao u 19. stoljeću - i poprilično manje moderni nego u 18-om. Dečki su mačo, nespretni, strašljivi, a cure stidljive, neugodno im je, iskompleksirane su već na samu pomisao da bi ih mogli smatrati nimfomankama. Dokaz da je naša generacija seksualno ništavna jest uspjeh što ga imaju emisije koje na radiju i televiziji govore o onim stvarima i beskrajno mali postotak mladih koji se koriste prezervativom. To jasno pokazuje da su nesposobni o tome normalno govoriti. Pa vi sad zamislite, ako su mladi loši, kako je, a fortiori, s mladim buržujima... katastrofa.

Alice, međutim, nije pohodila te trule krugove. Ona seks ne smatra obavezom, nego igrom čija pravila najprije valja otkriti, a potom ih, eventualno, modificirati. Za nju nema nikakvih tabua, kolekcionira fantazme, želi sve istražiti. S njom sam nadoknadio trideset godina zakašnjenja. Naučila me milovanju. Žene treba lagano doticati vrhovima prstiju, okrznuti vrškom jezika; kako sam ja to mogao znati ako mi nitko nije rekao? Otkrio sam da se ljubav može voditi na gomili mjesta (na parkingu, u liftu, u toaletu noćnih klubova, u toaletu

u vlaku, u toaletu u avionu, a i drugdje osim u toaletima, u travi, u vodi, na suncu), sa svakovrsnim akcesorijem (sado, mazo, voće, povrće) i u svakovrsnim položajima (gore-dolje, dolje-gore, grupno, vezani, vezač, seviljski flagelant, vrtlar mučitelj*, automat za jajčani sok, benzinska crpka, gutačica zmija, demonska domina, 3651 Nibs, gratis gang-bang u Les Chandelles**). Zbog nje sam postao više nego hetero, homo ili biseksualac: postao sam omniseksualac. Čemu se ograničavati?

Rado ću se ševiti sa životinjama, insektima, cvijećem, algama, figuricama, namještajem, zvijezdama, sa svime što za nas bude raspoloženo. Otkrio sam čak da imam zadivljujuću sposobnost izmišljanja priča, sve jedna abrakadabrastija od druge, samo da bih joj ih za vrijeme čina šaputao u ušnu školjku. Jednog ću dana od svega toga objaviti zbirku, koja će šokirati one koji me slabo poznaju. Zapravo, postao sam jedan autentični opsjednuti polimorfni perverznojak, ukratko, bonvivan. Ne vidim zašto bi samo starci imali pravo biti libidinozni.

Sve u svemu, ako se neka pornostory može pretvoriti u ljubavnu priču, obratno je vrlo rijetko.

**Aluzija na djelo Octavea Mirbeaua Le Jardin des Supplices (nap. prev.)*

***Ime ekskluzivnog svingerskog lokala (nap. prev.)*

XXVII.

KORESPONDENCIJA (I)

Prvo pismo Alici:

“Draga Alice, ti si čudesna. Ne čudim se ako su ti oduvijek, pod izgovorom da se zoveš Alice, ponavljali da si jedno čudo.

Vrti mi se u glavi. Ženama poput tebe trebalo bi zabraniti da dolaze na pogrebe mojih baka. Oprosti za ovo pisamce. To mi je bila jedina šansa da ovaj vikend ostanem blizu tebe.

Marc.”

Nikakva odgovora.

Drugo pismo Alici:

“Alice,

čuj, ne bi li ti bila žena mog života, ha, ipak?

Nama se nešto događa, ne?

Ti kažeš da se bojiš. A ja, što bih ja sad trebao reći? Ti misliš da se ja zezam, a ja nikad ozbiljniji nisam bio.

Ne znam što da radim. Volio bih te vidjeti, a znam da ne bi trebalo. Jučer sam izvršio svoju bračnu dužnost misleći na tebe. To je sramotno. Ti si narušila moj život, ja ne želim narušiti tvoj. Ovo će biti moje posljednje pismo, ali neću te zaboraviti baš odmah.

Marc.”

Post scriptum: “Kad lažemo, kad nekoj ženi kažemo da je volimo, možemo misliti da lažemo, ali nešto nas je nagnalo da joj to kažemo; prema tome, to je istina.” (Raymond Radiguet)

Nikakva odgovora. To nije bilo moje zadnje pismo.

XXVIII.

DNO PONORA

Bok, to sam opet ja, živi mrtvac iz lijepih četvrti.

Volio bih biti samo melankoličan, to je otmjeno; umjesto toga ja balansiram između likvefakcije i delikvesencije. Ja sam zombi koji urla smrti da je još na životu. Jedini lijek za moju migrenu bio bi jedan aspirin, ali ne mogu ga popiti jer me previše boli želudac. Da sam barem dotaknuo dno! Ali ne. Padam, neprestano sve dublje, a nikakva dna da se od njega odgurnem.

Prelazim grad s jednog kraja na drugi. Dolazim gledati zgradu u kojoj živiš s Antoineom. Vjerovao sam da sam ti se upucavao iz fore, a gle me sad tu kako sam se ushodao tu pred tvojim vratima, suspregnuta daha. Ljubav je izvor respiratornih problema.

Svjetla vašega stana upaljena su. Možda večeraš, ili gledaš telku, ili slušaš muziku misleći na mene, ili ne misleći na mene, ili pak možda... možda vi... Ne, milost, reci mi da to ne radiš. Ja krvarim stojeći tu u tvojoj ulici, pred tvojom kućom, samo što nema krvi koja istječe, to je unutrašnja hemoragija, utapanje usred svježega zraka. Prolaznici me odmjeravaju: ma tko je taj tip što svaki dan dolazi promatrati fasadu ove zgrade? Da nema tu možda neki sjajni arhitektonski detalj koji je nama promakao? Ili će pak biti da je taj loše obrijan mladić, raščerupane kose, jedan novi SDF*? "Gle, draga: ima u tom našem kvartu i SDF-ovaca u sakou Agnes B." "Šuti imbecilu, vidiš valjda da je to diler za mlade!"

Svibanj, taj tako ružni mjesec svibanj. S onim svojim mostovima kojima nema kraja: Praznik rada, Godišnjica 8. svibnja 1945, Uzašašće, Duhovi. Dugi vikendi bez Alice nižu se jedan za drugim. Strahotna privacija u organizaciji države i katoličke vjere, kao da me žele kazniti što sam im objema otkazao poslušnost. Intenzivni tečaj patnje.

Ništa me više ne zanima osim Alice. Ona zauzima čitav teren, ničemu više ne ostavlja mjesta. Ići u kino, jesti, pisati, čitati, spavati, plesati jerk, raditi, sve te preokupacije koje su sačinjavale moj kretenski život od četiri soma na mjesec sada su bez okusa. Alice je

obezbojila univerzum. Odjednom imam 16 godina. Čak sam kupio njezin parfem da ga udišem misleći na nju, ali to više nije bio onaj njezin očaravajući miris kože zaljubljene uspavane brinete dugih nogu zanosne vitkosti, s kosom čeznutljive sirene. Ne zatvara se sve to u jednu bočicu.

U 20. stoljeću ljubav je telefon koji ne zvoni. Čitava poslijepodneva u vrebanju svakog šuma koraka na stubištu, brdo apsurdnih lažnih radovanja jer si na brzinu, preko našeg tajnog mailboxa, mogao otkazati onaj dogovor oko podne. Još jedna priča o preljubu koja je ispala loše? Eh da, nije vam to osobito originalno, žao mi je; ne mogu ja tu ništa što je to ipak najstrašnija stvar koja mi se ikad dogodila. Ovo je knjiga jednog razmaženog djeteta, posvećena svim onim lakoumnicima koji su prečisti da bi bili sretni. Knjiga za one koji imaju lošu ulogu i koje nitko ne žali. Knjiga za one koji ne bi trebali patiti zbog nekog rastanka koji su sami izazvali, a koji pate svejedno, od boli koja je to za one koji imaju lošu ulogu i koje nitko ne žali. Knjiga za one koji ne bi trebali patiti zbog nekog rastanka koji su sami izazvali, a koji pate svejedno, od boli koja je to manje izlječiva što su oni više svjesni da su za nju jedini odgovorni. Jer ljubav nije samo patiti ili nanositi bol. Može biti i oboje.

**SDF (sans domicile fixe) - beskućnik (nap. prev.)*

XXIX.

DEPRESIVNA DIJETA

Biti sam postalo je nekakva sramotna bolest. Zašto svi bježe od samoće? Jer ona prisiljava da se misli. Danas Descartes više ne bi napisao: "Mislim, dakle jesam." Rekao bi: "Sam sam, dakle mislim." Nitko ne želi samoću jer ona ostavlja previše vremena za razmišljanje. A što više misliš, to si pametniji, dakle to si tužniji.

Ja mislim da ne postoji ništa. Ni u što više ne vjerujem. Ničemu si više ne služim. Moj mi život nije ni od kakve koristi. Što ima večeras na kabelskoj?

Jedina dobra vijest: od nesreće se mršavi. Nitko nikad ne spominje tu dijetu, koja je ipak najdjelotvornija od svih. Salotopeća depresija. Imate koju kilu previše? Rastavite se, zaljubite se u nekog tko vas ne voli, živite sami i prežvakavajte svoju tugu od jutra do mraka. Vaše težinsko preopterećenje ubrzo će se istopiti kao snijeg na suncu. Imat ćete opet vitko tijelo, u kojem ćete moći uživati - ako se izvučete.

Koja šteta što sam zaljubljen, ne mogu čak ni uživati u svom novom celibatu. Dok sam bio student, obožavao sam biti sam. Činilo mi se da su sve žene lijepe. "Nema ružnih žena, ima samo premalih čaša s votkom", imao sam običaj ponavljati. Nisu to bile samo riječi alkoholičara u zametku, ja sam to doista mislio. "Sve žene imaju nešto, dovoljan je neki zamišljeni tajac, neki rastreseni uzdah, gležanj koji treperi, neposlušni pramen kose. I najgora vreća krumpira krije neko skriveno blago.

Čak i Mimie Mathy*, ako takvo što postoji, ima u sebi nešto posebno!" Pa bih prasnuo u svoj zvonki smijeh, onaj kojim se koristim za naglašavanje vlastitih provala, onaj iz vremena prije nego što sam otkrio istinsku samoću.

Otada, kad pijem razblaženi alkohol, mumljam u sebi, kao kakav klošar. Idem drkati u neku od kabina s videoprojekcijama, u Ulici Saint-Denis 88. Zapam između 124 porno-fdama. Neki frajer puši crncu od 30 cm. Zap. Privezana cura dobiva vosak na jezik i elektropražnjenja na svoju obrijanu pipicu. Zap. Silikonirana lažna

plavuša guta solidan cug sperme. Zap. Tip s fratarskom kukuljicom buši bradavice nekoj Nizozemki koja urla "Yes, Master". Zap. Neiskusna amaterka pušta da joj guraju jedan vibrator u čmar, jedan u vaginu. Zap. Trostruka facijalna ejakulacija po dvjema lezbijkama s kvačicama za rublje na grudima i na klitorisu. Zap. Neka pretila trudnica. Zap. Double fist-fucking. Zap. Pi-pi u usta nekoj Tajlandđanki svezanoj užetima. Zap. Sranje, nemam više kovanica od 10 franaka, a nisam uživao, prepijan da bi mi uspjelo. Govorim gromoglasno u sex-sho- pu vitlajući rukama naokolo. Kupujem bocu poppersa. Volio bih biti kompić onim pijandurama iz Ulice Saint-Denis što se teturajući dernjaju da su im najljepše žene na svijetu bile pred nogama, onda nekoć davno. No oni me ne primaju u svoje bratstvo: imaju prije želju da mi razbiju njušku, ne bi li me naučili što znači patiti zbog pravih razloga. Vraćam se tako kući, puzeći, lica natopljena prevrnutim poppersom, smrdeći od nogu do gubice, tako naroljan nisam bio već godinama, s prokletom željom da rigam i kenjam istovremeno, nemoguće oboje najedanput, morat ću izabrati. Biram da najprije sjednem na WC i evakuiram svoju dijareju, gnojoliki čušpajz zašpricava fajansu uz val smrdečine, no iznenada je želja za bljuvom prejaka, okrećem se i povraćam neku kiselu žuč što mi čupa grlo iz školjke, bauljam na četiri noge, gola dupeta, u mirisu dezinficijensa, a evo me opet sračka svom snagom hvata i naposljetku litrom kužnog tekućeg govna zalijevam vrata, cmoljeći i zazivajući majku.

**Mimie Mathy - poznata komičarka i glumica patuljastog rasta, zvijezda francuskog shovv-businessa (nap. prev.)*

XXX.

KORESPONDENCIJA (II)

Treće pismo bilo je pravo. Hvala, Pošto: telefon, faks ili internet nikad neće u romanesknoj ljepoti nadmašiti dobru staru opasnost od epistolarne veze.

“Draga Alice,

čekat ću te svake večeri u sedam sati na jednoj klupi na Trgu Dauphine. Dođi ili ne dođi, ja ću biti tamo svake večeri, od večeras.

Marc.”

Čekao sam te u ponedjeljak, pod kišom. Čekao sam te u utorak, pod kišom. U srijedu kiša nije padala, došla si. (Pjesma Yvesa Duteila, čovjek bi rekao.)

Došla si?

Da, reklo bi se.

Zašto nisi došla u ponedjeljak i utorak?

Padala je kiša...

Ne znam što me zadržava da ti... poklonim kišobran.

Osmjehnula si se. Fantomčica skrivena iza grive koja nagovještuje nedokučive užitke. Manga svijetloga lica s usnama koje su mi se smiješile ne važući za i protiv. Primio sam te za ruku, kao da je neki skupocjeni predmet. Potom je nastala prigodna neugodna šutnja, koju sam htio prekinuti:

Alice, ja mislim da je to ozbiljno...

No ti si me spriječila:

Pssst...

Onda si se nagnula da mi poljubiš usta. Nije moguće, ne sanjam? Nešto tako profinjeno meni se još uvijek može dogoditi?

Htio sam opet govoriti:

Alice, ima još vremena za povlačenje, brzo, jer poslije, bit će prekasno i ja, ja ću te prejako zavoljeti, a ti mene ne poznaš, ja postajem strašno težak u tim slučajevima...

No ovog me puta prekinuo tvoj jezik i sve violine iz najljepših ljubavnih filmova pljuju neku bijednu škripu pokraj simfonije koja je odjeknula u mojoj glavi.

Pa ako vam se činim smiješan, tko vas jebe.

XXXI.

RAZVEDENI LJUBAVNIK

Danas izbjegavam Trg Dauphine, osim kad sam dovoljno slomljen da se s njime suočim, kao što večeras, na primjer, sjedim tu na našoj klupi iz čistog mazohizma. Mali turistički parobrodi osvjetljavaju Pont-Neuf. Mi gotovo da smo bili ljubavnici s Pont-Neufa, dijeli nas od njega tek nekoliko metara. Hladno mi je i čekam te. Šest je mjeseci prošlo od našeg prvog poljupca ovdje, a ja još uvijek imam sudar s tobom. Nikad ne bih pomislio da mogu završiti u ovakvom stanju. Mora da se iza toga krije neka kazna, ja moram nešto ispaštati, to je to, ne vidim zašto bi me se inače stavljalo na ovakve kušnje. Jecam kad se probudim, cendram kad liježem spavati, a između toga se sažalijevam. Htio sam biti Laclos, a zatekoh se, eto, usred Musseta. Ljubav je neshvatljiva. Kad je vidite kod drugih, nesposobni ste je razumjeti, a još ste to manje kad se događa vama. S dvadeset godina ja sam još bio sposoban kontrolirati svoje emocije, no danas ne odlučujem više ni o čemu. Ono što me najviše boli jest vidjeti do koje je mjere moja ljubav prema Alici zamijenila onu koju sam osjećao prema Anni, kao da su te dvije priče spojene posude. Užasava me što sam se tako malo kolebao. Nije bilo vodvilja, nije bilo dileme između "zakonite" i ljubavnice, jednostavno jedno biće koje zauzima mjesto jednog drugog, polagano, bez ikakve buke, kao da netko ulazi u moj mozak na vršcima prstiju. Ne može li se nekoga voljeti a da to nije ni na čiju štetu? Zacijelo je taj zločin ono što sada plaćam... Da, čudno je to, ja sam na Trgu Dauphine, a ipak si ti, Anne, moja bivša žena, ona na koju mislim...

Možda, Anne, možda ćemo se jednoga dana, kasnije, puno kasnije, sresti na nekom osvjetljenom mjestu; s ljudima uokolo, s drvećem, kojom zrakom sunca, što ja znam, ptice će recimo pjevati kao na dan našeg vjenčanja, i usred te graje mi ćemo se prepoznati i s nostalgijom pomisliti na prošla vremena, ona kad nam je bilo dvadeset, vremena naših prvih nada, velikih razočaranja, vremena u kojima smo sanjali, u kojima smo grlili Nebo, prije nego što će nam

se sručiti na glavu, jer to vrijeme, Anne, to vrijeme nam pripada i nitko nam ga nikad neće moći ukrasti.

XXXII.

NE ZNAM

Puno je bilo tajnih sastanaka na Trgu Dauphine. Puno večera u zavjetrini kod Paula ili u Delfinu. Bezbroy ukradenih poslijepodnevnih sati u hotelu Henri-IV. Recepcionar nas je, normalno, već tako dobro poznao da bi nam prištedio svoj suučesnički osmijeh i kobno pitanje: "Prtljage ništa, gospodo?", jer naša je soba bila rezervirana na mjesec dana. Soba 32. Mirisala je na ljubav kad bismo je napuštali.

Između orgazama se nisam mogao suzdržati da te ne zapitkujem.

Zaboga, Alice, volim te od tabana do vršaka kose. Kud ćemo mi ovako?

Ne znam.

Misliš da ćeš ga ostaviti, Antoinea?

Ne znam.

Hoćeš da živimo zajedno?

Ne znam.

Draže ti je da ostanemo ljubavnici?

Ma što će biti s nama, k vragu?

Ne znam.

Zašto ti cijelo vrijeme govoriš ne znam?

Ne znam.

Bio sam preracionalan. "Ne znam" je bila rečenica koju ću često čuti, osjećao sam da mi je prilično u interesu na nju se naviknuti.

Pa ipak mi se događalo da izgubim svaku hladnokrvnost:

Ostavi ga! OSTAVI GA!

Prestani! Prestani to od mene tražiti!

Razvedi se kao ja, sranje!

Ni u ludilu. Ja se tebe previše bojim, uvijek sam ti to govorila. Naša ljubav lijepa jer je nemoguća, ti to jako dobro znaš. Onoga dana kad budem slobodna ti u mene više nećeš biti zaljubljen.

Krivo! Krivo! Krivo da krivlje ne može biti!

No u dubini duše bojao sam se da možda govori istinu. Gluhi i nagluhi imali su bolji dijalog od nas.

XXXIII.

NEMOGUĆA DEKRISTALIZACIJA

Trebao bih vam ipak ispričati kako sam umro. Sjećate se Buntovnika bez razloga s Jamesom Deanom? U tom se filmu grupa mladih kretena zabavlja zalijećući se autom ravno prema nekoj provaliji. Oni to zovu “chicken run” (“utrka za kukavice”). Igra im se sastoji u tome da zakoče što je moguće kasnije. Onaj koji zakoči posljednji najviše je muško u grupi. Recimo da je veličina njegova kikija proporcionalna vremenu koje će on pustiti da prođe prije nego što zakoči. Naravno, to se mora dogoditi: jedan od idiota završava trku u podnožju litice, u Chevroletu pretvorenom u Cesarovu kompresiju*. E pa Alice i ja, što smo dalje odmicali u našoj avanturi, to smo više opažali kako smo poput tih buntovnika bez razloga. Ubrzavali smo prema provaliji, s gasom do daske. Nisam još tada znao da sam ja kreten koji će zakočiti prekasno.

Kad čovjek vodi dvostruki život, osnovno pravilo glasi: ne zaljubiti se. Viđate se u tajnosti, radi zabave, radi bijega, radi jeze. Za sitne pare u vlastitim očima postaneš heroj. Sve je to ok, ali nikad u to ne uplićite osjećaje! Ne treba baš sve miješati. Na kraju bismo još počeli užitak brkati s ljubavlju. I riskirali da nam postane teško u tome se snaći. Ako smo Alice i ja pali u tu klopku, to je zbog jednog jednostavnog razloga: voditi ljubav toliko je ugodnije kad je čovjek zaljubljen. Ženama to daje osjećaj da predigra traje duže, a muškarcima da brže penetriraju. To je ono što je nas upropastilo. Bili smo skloni luksuzu. Igrali smo komediju romantizma, samo zato da bismo intenzivnije uživali. I na kraju smo u to počeli vjerovati. Ništa učinkovitije u ljubavi od metode Coue. Koja šteta što ona funkcionira samo u jednom smjeru: jednom kad si se kristalizirao, prekasno je da se vratiš u početno stanje. Mislio si da se igraš, i to je istina, samo što si se igrao s vatrom. Već si u bezdanoj provaliji, poput onih likova iz crtanih filmova što pogledaju u gledaoca, pa zatim u prazninu pod svojim nogama, pa opet u gledaoca prije nego što se definitivno sunovrate. “That’s ali folks!”

Sjećam se kako sam, kad smo se Anne i ja razveli, na koji god bih tulum nogom kročio, susretao jedino ljude koji su me prijetvorna izraza pitali gdje je Anne, što je s Annom, zašto Anne nije tu i kako je Anne sada? Ja bih im odgovarao kako bi mi već došlo:

Trenutno šljaka do kasno.

A je l'? Nije tu? A baš sam je tražio, imam sudar sa svojom ženom.

Metoda Coue: metoda ozdravljivanja pomoću autosugestije, koju je izmislio francuski farmaceut Emile Coue (1857-1926). (nap. prev.)

Među nama, dobro je učinila što nije došla na ovu usranu večer. Trebao sam je slušati, ona ima šesto čulo za detektiranje loših planova, a joj, pardon, pa to je tvoje primanje...

Anne? Upravo smo u postupku rastave! Ha-ha! Zezam se!

Šljaka zbilja previše trenutno.

Sve je pod kontrolom: imam dozvolu do ponoći.

Otputovala na poslovni seminar s nogometnom ekipom iz Konga.

Anne? Koja Anne? Marronnier? Gle koja slučajnost, ima isto prezime kao i ja!

Anne je u bolnici... Gadna nesreća... Između dva neizdrživa bolna urlika preklinjala me neka ostanem s njom, ali ja nisam htio propustiti ovaj simpa tulum. Izvrsna, ha, ova jaja od lososa, ne čini vam se?

S druge pak strane, s tim što radi, ja ću uskoro plivati u lovi.

Brak je institucija koja još nije usavršena.

Gdje je Alice? Znete Alice? Niste slučajno vidjeli Alicu? Mislite da će Alice doći?

Zauzvrat bi, svaki put kad bih začuo da se negdje izgovara riječ Alice, to bilo kao ubod nožem.

Dragi prijatelji, molim vas, biste li bili tako ljubazni da u mojoj prisutnosti ne izgovarate to ime?

Hvala unaprijed,

ja.

Raj, to su drugi, ali ne treba s tim pretjerivati. Slušao sam sve više tračeva o Anni i sebi. Naravno, otpisivao sam one koji su kružili na moj vlastiti račun; oni su kružili uvijek, već puno prije nego što su postali istiniti. Nikad me nije previše dirala mondena zavist i površnost noćobdija, ali ovo, okomiti se na Annu, to mi se doslovce zgadilo. To što sam ja uvečer izlazio, to je bilo zato da bih usporio svoj život. Jer nisam podnosio ideju da bi postojanje moglo završiti u

osam navečer. Želio sam ukrasti sate postojanja onima koji liježu s kokosima. No ovaj put bilo je previše. Nisam više htio izlaziti. Shvatio sam da mrzim sve te ljude što se hrane mojom nesrećom. I ja sam bio isto što i oni, strvinar. No sad je bilo dosta: više me nisu nasmijavali. Ovaj sam put htio uhvatiti svoju priliku, koliko je moguće. Morat će me se okaniti. Dao sam otkaz u časopisima u kojima sam pisao mondene kronike.

Zbogom, lažni moji prijatelji iz pariške kreme, nećete mi nedostajati. Nastavite bez mene svoje polagano truljenje, neću vam zamjeriti, naprotiv, žalim vas. Evo vam velike drame našega društva: čak ni bogati više ne bude zavist. Debeli su, ružni i vulgarni, žene su im ispeglane, idu u zatvor, djeca im se drogiraju, imaju seljački ukus, poziraju za Gala. Današnji su bogataši zaboravili da je novac sredstvo, ne cilj. Ne znaju više što bi s njim. Kad si siromašan, možeš se ako ništa drugo tješiti da bi se s lovom sve sredilo. Ali kad si bogat, ne možeš se uvjeravati da bi se s jednom novom barakicom na jugu, još jednim sportskim autom, parom špičoka za dvanaest somova ili kojom dodatnom manekenkom sve sredilo. Kad si bogat, nemaš više izgovora. Zato i jesu svi milijarderi pod Prozacom: jer ni u kome više ne bude žudnju, čak ni u sebi samima.

Pisati o noći bio je začarani krug čiji sam bio zarobljenik. Oblokavao bih se kako bih ispričao ono kad sam se posljednji put oblokao. To je gotovo, suočimo se sada s danom. Da vidimo, dakle, kakve bi novinske članke mogao pisati jedan nezaposleni parazit? Zamislite si grofa Drakulu usred bijela dana: čime bi se bavio? U što se prekvalificiravaju krvopije?

Tako sam postao književni kritičar.

** Cesar Baldaccini (1921-1998), francuski kipar, blizak novom realizmu, poznat po radovima u metalu (osobito tzv. kompresije automobila) i plastici (ekspanzije), te kao utemeljitelj filmske nagrade Cesar (nap. prev.)*

XXXIV.

TEORIJA VJEČNOG POVRATKA

Na vijest o mome raskidu, moji me roditelji (rastavljeni 1972.) pokušavaju urazumiti. “Siguran si?” “To je zbilja tako nepopravljivo?” “Razmisli dobro...” Psihoanaliza je u šezdesetima imala zamjetnog utjecaja, to vjerojatno objašnjava zbog čega su moji roditelji uvjereni da je sve njihova krivnja. Oni su mnogo zabrinutiji od mene: Alice im zato i ne spominjem. Jedna katastrofa odjednom sasvim je dosta. Mirno im objašnjavam da ljubav traje tri godine. Oni se bune, svaki na svoj način, no nisu nimalo uvjerljivi. Njihova nije trajala baš puno duže. Zapanjen sam slušajući ih kako prateći moju priču oživljavaju svoju. Ne mogu doći k sebi od čuda da su se moji roditelji toliko nadali, mislili i naposljetku povjerovali da ću ja biti drukčiji od njih.

Na svijetu smo da bismo iznova preživjeli iste događaje kao naši roditelji, po istom redu, kao što su oni počinili iste pogreške kao njihovi roditelji, i tako redom. No to nije strašno. Puno je gore kad čovjek, sam samcat, kontinuirano iznova čini iste gluposti. A to je moj slučaj.

Ja svake tri godine iznova upadam u istu kolotečinu. Bez prestanka iznova živim jedan vječni *deja vu*. Život mi neprestano trabunja istu ploču. Mora da sam programiran na looping, kao CD kad stisneš tipku “Repeat”. (Strašno se volim uspoređivati sa strojevima, strojeve je lako popraviti.) Nije to neka komedija ponavljanja, nego prilično stvaran košmar: zamislite si jedan surovi tobogan smrti s mučnim lupinzima i vrtoglavim padovima. Date se ukrcati jednom i to vam je dovoljno. Sidete s vrtuljka uzvikujući: “Uf! Triput sam zamalo onu šećernu vunu povratio, tu me više nećete dobiti!” E pa mene, mene dobivaju. Ja sam pretplaćen na Pakleni Tobogan. Space Mountain, to vam je moja kuća.

Konačno sam shvatio onu Camusovu rečenicu: “Sizifa treba zamisliti sretnog”. Htio je reći da čovjek čitav život ponavlja iste gluposti, ali da je možda baš to sreća. Morat ću se zakvačiti za tu ideju. Voljeti svoju nesreću jer je plodonosna u smislu novog poleta.

Jedan san. Guram svoju kamenčugu po Bulevaru Saint-Germain. Parkiram je uzduž pločnika. Prilazi policajac zatraži da se maknem, inače će moja kamenčuga u zapisnik. Prisiljen sam je maknuti i ona mi odjednom izmiče, počne se spuštati po Ulici Saint-Benoit i sve se brže i brže kotrlja. Izgubio sam nad njom svaku kontrolu: treba reći da ipak ima šest tona, ta granitna gromada. Stigavši do ugla Ulice Jacob, tresne jedan mali sportski auto. Ajajaj! Hauba, vrata i gizdelin koji je vozio smrvljeni su. S njegovom seksi udovicom u suzama moram ispuniti izvješće o nesreći. Grizem je za rame. Na crtu kod "registarska oznaka" pišem "S.I.Z.I.F." (polovni). I opet se penjem gore Ulicom Bona- parte gurajući svoju kamenčugu, prolijevajući krvavi znoj, centimeter po centimeter, te je na kraju ostavljam na parkingu Saint-Germain-des-Pres. Sutra, isti cirkus ispočetka. I treba me zamisliti sretnog.

XXXV.

BLAGA JE NOĆ

Otkako sam odlučio da raskrstim s noći, izlazim svake večeri; treba se ipak oprostiti. Počinje se saznavati da sam sam. Omniseksualni samac moje dobi, u Parizu, 1995, nađe se jednako teško kao i jedan SDF u Hotelu Palače u Gstaadu. Ljudi uopće nisu svjesni da umirem od boli, jer sam uvijek bio prilično mršav, i onda kad sam bio dobro. Šećem se posvuda pomalo, s očajem preko ramena. Večeras mi je, po ne znam koji put, Alice opet objavila kako joj je više muka od laganja svome mužu i kako me ostavlja. Obično me otkanta petkom navečer kako je ne bi preko vikenda mučila krivnja, pa me onda opet nazove u ponedjeljak poslijepodne. Ja sam, dakle, telefonirao Jean-Georgesu da ga pitam hoće li da mu na večeru donesem vino, ili nešto za desert.

Odlučio sam prevariti Alicu s njezinom najboljom prijateljicom. Julie nije trebalo moliti da ode sa mnom na tu večeru: rekao sam joj da sam jako jako loše, a primijetio sam da nijedna žena ne može odoljeti kad joj dečko njezine najbolje prijateljice kaže kako je jako jako loše. To mora da u njima probudi osjećaj dužnosti, predanu bolničarku, sestru milosrdnicu koja u njima drijema.

Julie je vrlo seksi, to je njezin glavni problem. Neprestano se žali da se dečki u nju ne zaljubljuju. Točno je da oni imaju nezgodnu tendenciju da je prvo žele bilo kamo polegnuti ne bi li na njoj izveli mamarnu, odnosnu globalnu palpaciju. Ne poštuju je previše, no to je i njezina krivnja

nikakav je zakon ne prisiljava da stalno nosi majice veličine 8 (godina) koje joj završavaju iznad pupka s utaknutim pozlaćenim prstenom.

Pa gle, zaljubili bi se kad ti ne bi popustila odmah. Dečki su ti ko paprike, treba ih marinirati.

Hoćeš reći da mi savjetuješ da dečkima radim ono što Alice radi tebi?

Nije ni tako blentava, Julie.

Mm... Kad bolje promislim, ne. Budi ljubazna s dečkima, nad njima ti se valja sažaliti, krhka su ti to stvorenja.

Jean-Georges je dobro sredio stvari. Spokojne duše kod njega vode skladnu konverzaciju. Agresivnost je protjerana iz njegova doma, koji svejedno vrvi slavnim umjetnicima. Glumcima, filmašima, kreatorima, slikarima, čak i umjetnicima koji još ne znaju da to jesu. Primijetio sam da što su ljudi talentiraniji, to su ljubazniji. To je beziznimno pravilo. Julie i ja sjeli smo na jednu sofuu i jeli kanapee.

Ti njega dugo znaš, Jean-Georges? - pita me ona.

Oduvijek. Ne treba te zavarati privid: večeras mi se gotovo neće ni obratiti, a ipak je to moj najbolji frend, zapravo jedna od rijetkih osoba moga spola čije društvo podnosim. Mi smo ti ko dva pedera koji ne bi skupa spavali.

Onda - prošapće ona ustajući - ti što mi se tu pred nosom razmećeš svojim dvjema mesnim lopticama, hoćeš mi reći što ne štima?

Alice me ostavila, moja žena također, a baka mi je umrla. Nisam znao da se čovjek može naći tako sam.

Sve tako jadikujući, malo-pomalo po divanu joj se primičem. Zavođenje na nekom tulumu sastoji se prije svega u reduciranju distance. Treba postići da se teren osvaja centimetar po centimetar, a da se to previše ne primijeti. Vidite li neku curu koja vam se sviđa, morate joj se približiti (na 2 metra). Ako vam se na toj razdaljini sviđa još uvijek, počnete s njom razgovarati (na metar). Ako se smješka vašim trabunjanjima, pozovete je na ples ili na piće (na 50 centimetara). Potom sjednete blizu nje (na 30 centimetara). Čim joj oči zablistaju, trebat će joj brižljivo namjestiti pramen kose iza uha (na 15 centimetara). Ako pušta da joj se popravlja frizura, govorite joj s malo veće blizine (8 centimetara). Ako joj se dah ubrzao, prilijepite usne na njezine (na 0 centimetara). Cilj je cijele te strategije, dakako, dobiti negativnu distancu uslijed prodiranja jednog stranog tijela u nutrinu te osobe (oko 12 centimetara prema nacionalnom prosjeku).

Nesretan sam kao kamen - nastavljam dakle ja, smanjujući razmak koji me dijeli od nepopravljivog. - Ne, još nesretniji od kamena, jer kamen nitko ne napušta, i kamenje ne umire.

Mm-da, koma je to... Tebe je šupak, to je.

Počinjem se pitati što Alice u njoj nalazi, u toj zanosnoj

idiotkinji. Mora da su me krivo informirali. To ne može biti njezina najbolja prijateljica. Svejedno, nastavljam svoju točku.

Konačno... nema sretnih pisaca... Pravo mi budi.

A jel? Zašto? Ti pišeš knjige? Mislila sam da organiziraš tulum?

Ovaj... Ma da, to je točno, ali objavljuvao sam, zbilja, kako već koje godine, neke tekstove tu i tamo, ma bez veze - kažem gledajući si u nokte. Putovanje na kraj bilo čega, si čula možda?

-Hm...

E, pa to ti je moje. Ja sam ti autor i Nepodnošljive beskorisnosti postojanja, a trenutno pripremam Patnje mladog Marronniera...

Sljedeća fešta ti je kad? Poslat ćeš mi pozivnicu, ha?

Neke djevojke imaju takav kravlji pogled da iznenada imate dojam da ste seoski vlak. Ali moram se prisiliti: ako izađem s njom Alice će popizditi, treba izdržati, što košta da košta.

Julie, kužiš, glavna korist od rastave jest to da ona omogućuje da si čovjek opere ruke, a da mu se sapun ne uhvati za prst...

A da? Zašto?

Pa zbog prstena.

Aha... OK... genijalan si, fakat.

Imaš ti dečka, trenutno?

Nemam. Odnosno imam, više njih. Ali ni jedan ozbiljan.

Da, kao ja.

Ma ne, ti si zaljubljen u Alicu.

Da, da, ali to je malo kompliciranija stvar. Ja mislim da je moj problem u tome što se zaljubim, ali nisam u stanju zaljubljen ostati.

U tom se trenu smještam na milimetarsku udaljenost od njezine "obrubljene" usne. Pitam se nema li u njezinoj gornjoj usni ponešto kolagena. Taman hoću zaključiti stvar, kadli ona okrene lice i pruži mi obraz. Propalo.

Dosta. Dosta muljanja. Ustajem i ostavljam je na njezinoj sofi. Jadno stvorenje, kužim ja zašto je frajeri tretiraju kao žilet za jednokratnu upotrebu. U svakom slučaju, čak i kad bih tu curu povalio pred tobom, Alice, tebi bi bilo apsolutno svejedno (štoviše: uzбудilo bi te). Ja volim samo tebe, morat ćeš to prihvatiti kako god znaš, bez obzira na to što ništa u svom životu ne želiš mijenjati. U tvom gradu ima jedan frajer koji te voli i koji pati, htjela ti to ili ne. Najbolji način da te natjeram da popustiš bit će mi da ti to

neprestano ponavljam. Bit ću tvoj strpljivi ljubavnik, tiha tortura, nepomična napast. Zovi me Tantal.

Nekoliko sati kasnije, dok sam na kuhinjskim pločicama listao neko staro izdanje Blaga je noć, Julie je flertovala s nekim ocem i njegovim sinom, izazvavši jednu krasnu obiteljsku makljažu. Tog sam se vikenda opet proklete naroljao. Tri dana nismo izlazili iz Jean-Georgesova stana. Hranjeni jedino Chipsterima i Four Roses. Slušali smo jednu jedinu ploču: Rubber Soul od Beatlesa. U jednom mi se trenu učinilo da je Julien skladao neku pjesmu na klaviru. Ja bih se pak svaka tri sata pridigao s jedinim ciljem da se iznova bacim na lokanje, jer, eto, uzalud priče, najbolji način da za nečim ne žališ jest da to zaboraviš.

XXXVI.

FREE-LANCE

Usidrio sam se u čekanju. Dobra je strana toga što mi donosi neki mir. Ispunjavam svoju Tatarsku Pustinju onim što nađem. Tako su me, na primjer, upravo brifirali o potrazi za “signaturom” za lansiranje ženskog parfema Hipnoza Davida Copperfielda, Las Vegas. Honorar pedeset tisuća novih franaka (pola ako se ideja ne proda). Treba naći kratku, provokativnu, prodornu rečenicu koja će u isti mah iskazivati dobrobit potrošača i na pozitivan način inducirati “reason why”. Običnim rječnikom, izraziti da će taj parfem ženama (meta) omogućiti da zavedu muškarce (meta mete), ali ne samo za jednu noć, nego da probude jednu vječnu i postojanu strast, a sve to zahvaljujući umijeću njegova proizvođača. Ja se pojavljujem nakon tjedan dana dumanja i predlažem ovakav popis:

Umjesto da se udajete, nosite Copperfieldovu Hipnozu. Copperfieldova Hipnoza. To nije parfem, to je magija.

Copperfieldova Hipnoza. Parfem za večeras, i za sutra navečer, i za sve ostale večeri.

Copperfieldova Hipnoza. U dvostrukom dnu krije ljubavnu priču.

Nosite Hipnozu i pustite da djeluje čitav život. Copperfieldova Hipnoza. Taj je parfem falsifikat.

Hipnoza: bočica koja donosi amneziju.

Copperfieldova Hipnoza. Poslije ćete se praviti da se ne sjećate.

Sastanak prolazi vrlo loše. Nitko nije zadovoljan, čak ni ja. Poslušam ih, napustim Pariz istog poslijepodneva i odlazim u Verbier (u Švicarskoj), sportsko zimovalište u Valaisu. Otamo, nakon tri tjedna rada, faksiram slogan koji znate i koji u godini dana od tog proizvoda napravi svjetskog lidera mirisa prodavanih kao “food”:

COPPERFIELDOVA HIPNOZA. U PROTIVNOM, LJUBAV TRAJE TRI GODINE.

XXXVII.

SENTIMENTALNI CINIČAR

Sjedim tu, kao svake večeri, u dnu istog kafića, tražeći neko rješenje. Uzalud si govorim da sam mrtav, svejedno i dalje živim. Često sam bio na rubu smrti: mogao me pregaziti auto (ali izbjegao sam ga za dlaku), pao sam s jedne zgrade (ali se uhvatio za granje), mogao sam biti zaražen stanovitim virusom (ali stavio sam kabanicu). Koja šteta. Smrt mi uopće ne bi loše došla. Prije nego što sam sišao u pakao, smrt me plašila. Danas bi me izbacila. Čak ne uspijevam shvatiti zašto su ljudi tako tužni što umiru. Smrt nam sprema više iznenađenja nego život. Ja sada dan svoje smrti čekam s nestrpljenjem. Bio bih oduševljen da mogu napustiti ovaj svijet i napokon saznati što ima iza. Oni koji se boje smrti nisu znatiželjni ljudi.

Moj je problem u tome što si rješenje ti. Najciničniji i najpesimističniji ljudi upravo su oni koji se najžešće zaljubljuju, jer to blagotvorno djeluje na te njihove osobine. Mom se cinizmu žurilo da bude pobijen. Oni koji kritiziraju ljubav oni su koji, dakako, za njom imaju najveću potrebu: u dubini svakog Valmonta* krije se nepopravljivi romantičar što samo čeka priliku da izvuče svoju mandolinu.

I evo, tu smo, opet na početku, klopka se zatvara, rovarenje se zahuktava. Opet imam želju za velikom kućom s

**Vikont de Valmont - lik iz Laclosova romana Opasne veze, utjelovljenje nemoralna i čovjeka bez savjesti (nap. prev.)*

osunčanim vrtom ili pjesmom kiše na krovu na kraju dana, želju da nabere buketa ljubičica, da budem sam s njom, daleko od grada, da vodimo ljubav iznova i iznova, dok ne puknemo od sreće, ne rasplačemo se od užitka, želju za milovanjem da se utješimo što nam je tako dobro zajedno, za ledenom dinjom i parmskim pršutom, za Firencem, Milanom, ako ima vremena...

XXXVIII.

KORESPONDENCIJA (III) ČETVRTO PISMO ALICI:

“Dragi noju,

mislim na tebe non-stop. Mislim na tebe ujutro, dok hodam po hladnoći. Namjerno hodam polagano da što duže mogu misliti na tebe. Mislim na tebe uvečer, kad mi nedostaješ na tulumima, na kojima se opijam ne bih li mislio na nešto drugo, a ne na tebe, sa suprotnim efektom. Mislim na tebe kad te vidim i kad te ne vidim. Tako bih volio raditi nešto drugo umjesto misliti na tebe, ali ne uspijevam. Ako znaš kakav trik da te zaboravim, reci mi.

Upravo sam proveo najgori vikend u svom životu. Nikad mi nitko nije toliko nedostajao. Bez tebe moj je život čekaonica. Što ima groznije od bolničke čekaonice, s onim neonskim osvjetljenjem i linoleumom na podu? Je li humano raditi mi tako nešto? K tome, u toj mojoj čekaonici ja sam sam, nema drugih teško ranjenih da me umire, nema krvi koja curi, ni časopisa na niskom stoliću da se razonodim, ni automata koji dijeli numerirane listiće da se mogu nadati kako će mome čekanju doći kraj. Mene strašno boli trbuh, a nitko me ne njeguje. Biti zaljubljen, to je to: bol u trbuhu kojoj si jedini lijek ti.

Alice. Nisam znao da će to ime zauzeti toliko mjesta u mom životu. Čuo sam za nesreću, ali nisam znao da je njezino ime Alice. Alice, volim te. Dvije nerazdvojive riječi. Ti se ne zoveš Alice, nego “Alice-volim-te”.

Tvoj strašno deprimirani Marc.”

Kao što se i očekivalo, Alice me nazvala sljedećeg ponedjeljka. Priznala mi je da je luda za mnom i da se više nikad nećemo rastajati. U stanu koji nam je prepustila jedna prijateljica lagano sam je razodjenuo. Malo je reći da je naš ponovni susret bio ugodan. To poslijepodne užitka moglo bi u Sevresu* poslužiti kao umjerni etalon u odjelu “seksualni užitek vrlo visokog stupnja između dva ljudska bića komplementarnih spolova”. Potom, suprotno svojem obećanju,

oko devet me sati navečer napustila, iscrpljena, i meni je opet ostalo da u susret satima krenem sam.

**U francuskom gradu Sevresu nalazi se sjedište Međunarodnog ureda za utege i mjere (Bureau international des poids et mesu- res) (nap. prev.)*

XXXIX.

SILAZAK SE NASTAVLJA

Bolje da vas odmah upozorim: nije sigurno da će ova priča imati happy end. Ovi posljednji tjedni spadaju u najtužnije i najdivnije uspomene mog života, a ništa mi ne daje za pravo da mislim kako se ta situacija neće odužiti. Uzalud pokušavam zagospodariti sudbinom, nije ona od glinamola.

Kraj svijeta dogodio se prošli tjedan. Alice me nazvala da mi kaže kako odlazi s Antoineom na odmor kako bi pokušala slijepiti krhotine. Ovaj put zbilja je gotovo. Spustili smo slušalice ne rekavši si ni zbogom. Moja ljubav je Hirošima. Pogledajte štetu koju može prouzročiti strast: sve ti dođe da citiraš Marguerite Duras.

Gledam jednu muhu što se zabija u prozor moje sobe i razmišljam kako je ona kao i ja: između nje i stvarnosti nekakvo je staklo.

Dvostruki je život luksuz shizofreničara. Alice ima i ovce i novce: zabranjenu strast sa mnom i svoju usranu udobnost sa svojim mužem. Zašto bi čovjek imao samo jedan život kad ih može imati više? Ona frajere mijenja ko kanale na kabelskoj (nadam se da sam barem Eurosport).

Gotovo je. G.O.T.O.V.O. J.E. Nevjerojatno je da tih osam slova mogu napisati tako lako, dok sam ih s druge strane nesposoban prihvatiti. Ponekad mi se događa da imam napadaje megalomanije: ako ona mene neće, uvjeravam sebe, onda je više ne volim! Ona nije na mojoj Visini? Tko joj je kriv, toj glupači! No ti valovi ponosa ne traju dugo, jer ja vam nemam dovoljno razvijen nagon preživljavanja.

Molim vas da mi oprostite, pisci su vam ljudi koji vječno jadikuju, nadam se da vas previše ne pilim sa svojom boli. Pisati, to vam je kao da podnosite žalbu. Nema velike razlike između romana i reklamacije pošti. Kad bih mogao drukčije, ne bih ostajao zatvoren u svoja četiri zida i tipkao po pisaćem stroju. Ali nemam izbora: nikad ne bih uspio govoriti o nečem drugom.

Ma vidite li vi što je od mene postalo... Pišem istu knjigu kao i drugi... Ljubavni idi mi-dodji mi... Jedna se žena napušta zbog druge koja ne dolazi... Što mi se to događa? Gdje su moje dekadentne

večeri? Zaplićem se u one tipične germanopratske* sentimentalne probleme... Da sve pomisliš kako si u ranom francuskom filmu... Pričajmo o problemima ljudi koji nemaju problema... Ali ovo je prvi put da osjećam ovakvu fizičku potrebu da pišem... Prije, kad bi mi netko govorio o "nuždi", ja bih se pravio da razumijem, no nisam znao baš ništa... Čak i ovo samoocrnjivanje samo je jedna n-ta zaštita... (Hvala, Drieu, hvala, Nourissier...) Nemam ja što drugo ispričati... Jednog je dana to moralo izaći... Dok čovjek ne napiše roman o svojoj rastavi, ništa nije napisao... Možda i nije šašavo uzimati svoj slučaj kao neku općenitost... Ako sam banalan, to znači da sam univerzalan... Treba se kloniti originalnosti, prionuti na vječne teme... Dosta prenesenih značenja... Ja izučavam iskrenost... Osjećam da u dubini te neizmjerne nesreće ima kao nekarijeka što teče, i da ću, budem li taj izvor uspio natjerati da iskulja, možda učiniti uslugu onim "malobrojnim sretnicima" koji su možda već zalazili u istu ovu vrstu bezdana. Volio bih ih upozoriti, sve im objasniti, da im se ovakva nedaća ne dogodi. To je misija koju sebi dodjeljujem, i ona mi pomaže da jasnije vidim stvari. Ali nije nemoguće ni da rijeka ostane zauvijek podzemna...

XL.

**germanopratin - pridjev od Saint-Germain-des-Pres (nap. prev.)*

XL.

RAZGOVOR U NEKOJ PALAČI

Jean-Georges nije me nikad vidio ovakva. Očajnički pokušava unijeti veselje u razgovor, onako kao što se brodolomcu pruža ruka. U baru smo nekog grand hotela, ali ne znam čak više kojeg jer smo ih prokrstarili sve. Pitam ga:

Čuj, ti vjeruješ da ljubav traje tri godine?

On me sažaljivo pogleda.

Tri godine? Ma daj, pa toga nema nigdje! Koji horror! Tri dana, to je više nego dovoljno. Tko ti je tu bedastoću uvertio u glavu, mali?

Pa izgleda da je to nešto hormonski... mislim, biokemija, kužiš... Nakon tri godine, hop, gotovo, ništa tu ne možeš. Tebi se to ne čini tužno?

Ne, švrćo moj. Ljubav traje koliko mora trajati, meni je to svejedno. Ali ako hoćeš da traje, mislim da treba naučiti dosađivati se kak spada. Treba naći osobu s kojom će ti se dati zajebavati. Budući da vječna strast ne postoji, osigurajmo si barem ugodnu dosadu.

Da, imaš ti možda pravo... Misliš da će mene to jednog dana proći, to da trčim za prikazama?

Hoće, picek. Uzmeš problem obrnuto. Što se čovjek više trudi biti strastven, to je razočaraniji kad to prestane. Kužiš, treba tražiti dosadu, tako ćeš se uvijek iznenaditi kako ti ništa ne dokurči. Strast ne može biti "institucionalna", dosada je ono što mora biti normala - a strast trešnja na torti. Kužiš, strah od dosade...

-... to je već mržnja prema sebi... Znam, znam, rekao si mi to i ponovio... Pff... Kad vidim sve te parove prijatelja što se mrze, dosađuju, varaju, dure se i ostaju zajedno samo da bi održali brak, nije mi uopće žao što sam se rastao... Ja ću barem, ako ništa drugo, o svojoj vezi sačuvati lijepu sliku...

Mala moja protuho, ne govorim ja tebi o Anni, nego o Alici. Ti fantaziraš o njoj, a uopće je ne poznaješ. Eto, to ti je to, tvoja bolest: voliš nekoga koga ne poznaješ. Misliš da bi je podnosio kad bi morao s njom živjeti? Nisam baš siguran: ono što vas dvoje

uzbuđuje, to je što ne možete biti zajedno. Ja bih, da sam na tvom mjestu, nazvao Annu.

Jean-Georges?

Što je, naivko?

Ne valjaj bisere. Hoćemo još jednu rundu?

OK ako ti zoveš.

Jean-Georges, mogu te nešto pitati?

Samo naprijed.

Si ti kad bio nesretan zbog ljubavi?

Ne, znaš dobro. Ja se nikad nisam zaljubio. To je moja velika nesreća.

Znaš da ti ponekad zavidim. Ja pak nikad nisam OSTAO zaljubljen, to ti je gore.

Njegov muk nagna me da požalim što sam mu postavio to pitanje. Neki oblak prekriva mu oči usmjerene na drugu stranu. Glas mu postaje ozbiljniji:

Prestani izokretati uloge, fakin jedan mali. Zavidim ja tebi, znaš ti to dobro. Ja patim od rođenja. Ti u ovom trenu otkrivaš bol koju bih ja volio upoznati. Promijenimo temu, budi tako dobar.

Eto ti na, moja je nesreća zarazna. Sad smo dvojica u bluesu, jako smo se daleko pomakli.

Misliš da sam ja svinja?

Ma ne, ma ne. Ti šegrtuješ, ti si samo amaterčić, kupu- siću moj s vrhnjem. Tebi još malo treba. S druge strane...

S druge strane što?

S druge si strane zbilja jedan veliki peder guzičar i ja ću te upravo sad ščepati za taj mali orificij.

Nato me taj majmun zbilja zgrabi i mi se srušivši stol, čaše i naslonjače uz silan grohot zakotrljamo po podu, dok je barmen u telefonskom imeniku grozničavo tražio broj psihijatrijske hitne službe bolnice Sainte-Anne.

XLI.

KONJEKTURE

Onda se dogodilo nešto užasno: počeo sam spavati u čarapama. Trebalo je ipak reagirati, inače ću uskoro početi piti vlastitu mokraću. Vrtio sam se u krevetu razmišljajući o onom što mi je rekao Jean-Georges. A što ako on ima pravo? Treba pozvati Annu da se vrati. Na kraju krajeva, budući da Alice ne želi doći, možda sam ja zbilja imao krivo što sam se razveo. Možda nije sve izgubljeno: mnogi se iznova zaljube u svog supruga ili suprugu odmah sutradan nakon rastave. Evo, recimo, Adeline i Johnny. Ne, nije dobar primjer. Mm... Liz Taylor i Richard Burton. Ma nije ni taj puno bolji.

Mogao bih probati nazvati Annu. Treba nazvati Annu. Sve je nadoknativo. Nismo pokušali sve. Pokušat ćemo sve. Ne bismo li jedno drugo poštedjeli, mi uopće nismo razgovarali i rastali smo se zapravo bez riječi. Bit ćemo zajedno, opet, i uskoro se smijati pri spomenu našeg rastanka. Doživjeli smo mi i gorih stvari.

Ne, kad bolje promislim, nismo mi doživjeli gorih stvari. Nekoć su brakovi odolijevali ovakvoj vrsti izleta. Danas su brakovi kratki izleti. Društvo u kojem smo rođeni počiva na egoizmu. Sociolozi to zovu individualizmom, dok zapravo ima jedan jednostavniji izraz: mi živimo u društvu samoće. Nema više obitelji, nema sela, nema Boga. Naši su nas preci oslobodili svih tih opresija i umjesto toga upalili televiziju. Mi smo prepušteni sami sebi, nesposobni da se zainteresiramo za bilo što drugo osim vlastitog pupka.

Ja sam svejedno skovao plan. Nadao sam se da neću biti primoran na tu krajnost, ali Alicin odlazak na odmor s mužem zaslužuje jedan nuklearni protuudar. Ovaj put dostojanstvo bacamo u rijeku. Moj vam je plan nazvati Annu. Podižem slušalicu s osmijehom za koji bih volio da je ma- kijavelistički, ali koji je samo preplašen.

XLII.

DIRLJIVA RATNA VARKA

Koliko ima da se nismo vidjeli? -upitao sam Annu povlačeći stol u restoranu kako bi mogla sjesti na klupu. Prije smo u toj pivnici voljeli večerati jedno do drugog, ali prije je bilo prije, večeras večeramo licem u lice.

Ona me znatiželjno promatra prije nego što će odgovoriti:

Četiri mjeseca, tjedan dana, tri dana, osam sati i (tu provjerava na ručnom satu) šesnaest minuta.

I četrdeset tri sekunde, četrdeset četiri, četrdeset pet...

Počinjemo unoseći u razgovor sve što omogućuje da se izbjegne glavno: posao kojim se bavimo, prijatelji, sjećanja. Kao da se sve ono što se dogodilo nije uopće dogodilo. No Anne dobro vidi da sam nesretan i čini je nesretnom to što tome nije uzrok. Za desertom, iznervirana, blago me napada:

Dobro, nisi me na večeru pozvao da si tu popričamo ko stari prijatelji. Što mi hoćeš reći?

Pa... hm... ima tvojih stvari kod kuće, pitao sam se bi li ih došla pokupiti... A mogli bismo to usput iskoristiti da provedemo vikend zajedno i vidimo ako...

A? Ti si pao na glavu ili što? Mi smo rastavljeni, stari moj! Vidim ja jako dobro da nisam ja ona u koju si ti zaljubljen, a osim toga jebote, pa nisam ti ja igračka koju možeš vući amo-tamo kako se sjetiš!

Pssst! Daj malo tiše...

Obraćam se gostima za susjednim stolom.

Mi smo vam rastavljeni, ja sam joj upravo predložio da odemo nekamo za vikend, a ona je odbila. Eto, OK, sad znate sve. Možete sad prestati slušati? Ili vam je život s ovom droksom preko puta toliko usran da imate potrebu slušati tuđe?

Susjed se diže, ja također, naše nas žene rastavljaju, ukratko, ima vam u toj knjizi i nešto akcije. Zatim ja plaćam račun i izlazimo iz restorana. Vani je još mračnije nego prije. Na ulici napravimo nekoliko koraka zezajući se. Ja je molim da mi oprost. Ona veli da je sve OK. Izgleda da taj prekid prihvaća bolje od mene.

Mare, kasno je. Mi smo došli do točke s koje nema povratka. Ja nekoga volim, ti isto: nemamo više što tražiti zajedno.

Znam, znam, smiješan sam... Ali mislio sam da bi mogli pokušati iznova... Sigurna si da nećeš da te otpratim?

Ne, hvala, uzet ću ovaj taksi... Mare, dat ću ti jedan savjet u pogledu odnosa prema svojim budućim ženama. Moraš naučiti staviti se na njihovo mjesto.

A onda iznenada, u trenutku rastanka, uzbuđenje raste. Suzdržavamo suze, no one teku negdje s unutrašnje strane naših lica. Njezin djetinji smijeh, više ga neću čuti. Moj će nasljednik u njemu uživati umjesto mene, ako je nasmije. Anne je postala strankinja. Rastajemo se da bismo nastavili svojim putem, svatko na svojoj strani. Ona ulazi u taksi, ja lagano zatvaram vrata, ona mi se smiješi preko stakla, auto se udaljava... U nekom dobrom filmu ja bih počeo trčati za taksijem, pod kišom, i na sljedećem bismo semaforu pali jedno drugom u zagrljaj. Ili bi pak ona bila ta koja bi promijenila mišljenje, iznenada, i stala preklinjati vozača da stane, kao Audrey Hepburne/Holly Golightly na kraju Doručka kod Tiffanyja. No mi nismo u filmu. Mi smo u životu u kojem taksiji voze.

Čovjek najprije napusti roditeljski dom, a zatim, ponekad, i dom svog prvog braka, i uvijek mu je jednako teško, uvijek se nekako osjeća kao da je, jednom zauvijek, ostao siročić.

XLIII.

PODLA EPIZODA

Supružnici večeraju, ljubavnici ručaju. Primijetite li neki par u bistrou u podne, probajte ih malo fotkati i ispsovati će vas na pasja kola. Pokušajte istu stvar s nekim drugim parom navečer: par će vam se nasmiješiti pozirajući za vaš fleš.

Čim se vratila s bračnog odmora, Alice me nazvala. Nakon što sam se propisno stavio na njezino mjesto, zamišljajući što se događa u njenoj glavi, hladno sam joj predložio da ručamo nasamo.

Donijet ću dijaprojektor.

Nije me smatrala duhovitim, što je ispalo dobro jer ja to i nisam htio biti. Čim je stigla, zaklinje mi se da je bilo grozno, jamči da ljubav nisu vodili nijednom, no ja je prekidam:

Sve OK. Ovaj vikend idem ja s Annom.

Svi znamo da je to laž, osim Alice kojoj je jedan Scud upravo promijenio lični opis.

- A.

- Dakle, nastavimo-gdje-smo-stali, bilo dobro na putu?

Alice me ošamari, no ipak je ona ta koja udara u jecaje. Nešto sam pretplaćen na melodramatične obroke, u zadnje vrijeme. Sreća: nemamo susjeda za obližnjim stolovima. Nesreća: i Alice odlazi. Restoran više neće biti osobito živahan. A ja se uzalud naslađujem svojom osvetom, "ostajem sam sa svojim srcem punim milostinje" (Paul Morand), i opet počinjem piti na hektolitre, sve dok više na nogama ne mogu stajati, ni sjediti. Još jedan ručak bez klope. Osveta je jelo koje se ne jede.

Ono što je čudno nije to što je naš život kazališni komad, nego to što u njemu ima tako malo likova.

KLIV.

KORESPONDENCIJA (IV)

Tjedan dana kasnije
Posljednje pismo Alice:

“Ljubavi moja,

onaj vikend s Annom nije donio ništa. Ne pričajmo više o tome. Kao i ti, i ja sam htio biti siguran, uvjeriti se da sam napravio pravi izbor. Oprosti što sam ti to učinio. Htio sam također da osjetiš koliko sam patio za vrijeme tvog odmora. To je idiotski, znam. Jer ti nikad nećeš znati kolika je doista bol koju si mi nanijela.

Alice, mi smo stvoreni jedno za drugo. To upravo plaši. S tobom je sve lijepo, čak i ja. Ali mene je strah tvoga straha. Nepodnošljivo mi je da nisam jedini muškarac tvoga života. Mrzim tvoju prošlost, koja je zapreka mojoj budućnosti.

Volio bih da sva ta bol nečemu služi. Zašto nemaš povjerenja u mene? Jer sam lud? To ne računam kao zamjerku jer luda si i ti. Misliš da se volimo samo zato što je to komplicirano? U tom slučaju, bolje da se rastanemo. Draže mi je biti nesretan bez tebe, nego s tobom.

Naša je ljubav neizbrisiva, neshvatljivo je da ti to ne kužiš. Ja sam tvoja budućnost. Ja sam tu, ja postojim, ne možeš nastaviti živjeti kao da ja ne postojim. Kako kažu les Inconnus*: “To ti je Sudbina.”

Nemamo pravo bježati od sreće. Većina ljudi nije te sreće kao mi. Kad se jedno drugom sviđaju, ne zaljube se. Ili ako se zaljube, ne štima u krevetu. Ili ako štima u krevetu, nemaju si poslije što reći. Mi imamo sve, jedino što nemamo ništa buduću da nismo zajedno.

Ovo što mi radimo neoprostivo je. Prestanimo se mučiti. Zločin je ne požuriti se biti sretan kad konačno imaš priliku. Mi smo monstri prema samima sebi. Hoćemo li još dugo tako? Za čije zadovoljstvo? Gnusno je toliko jada zadavati sebi i drugima, a nizašto. Nitko nam neće predbacivati što smo iskoristili svoju priliku.

Ovo će stvarno biti moje posljednje pismo. Ne mogu više od tog igranja mačke i miša. Satrt sam, ubijen, pred tvojim nogama, čekam oproštajni udarac. Ima određeni stupanj boli iza kojeg se gubi svaki

ponos. Ne pišem ti da bih te molio da dođeš: pišem ti da ti poručim da ću uvijek biti tu. Jedan tvoj mig i osnivamo uzgajivačnicu nojeva. A i bez tvog miga, ja sam opet tu, negdje, na istom planetu kao i ti, i čekam te. Volim te do ludila, želim samo tebe, mislim samo na tebe, pripadam ti tijelom i dušom.

Tvoj Marc koji je pišući ovo plakao.”

**les Inconnus (Nepoznati) - popularan komičarski trio koji se proslavio pjesmom C'est ton destin (To je tvoja sudbina), pjesmom o rapperima iz predgrađa (nap. prev.)*

XLV.

ONDA

Onda uzmem olovku da kažem da je volim, da ima najdužu kosu na svijetu i da se moj život u njoj utapa, i ako je tebi to smiješno, tko ti je kriv, njene su oči za mene, ona je ja, ja sam ona, i kad ona vrišti, vrištim i ja i sve što ću ikad učiniti bit će za nju, uvijek, uvijek ću joj davati sve i dok ne umrem neće biti jutra kad ću ustati zbog bilo čega drugog osim zbog nje i da bih joj probudio želju da me voli i da bih joj iznova i iznova ljubio zapešća, ramena, grudi, i onda sam shvatio da čovjek kad je zaljubljen piše rečenice koje nemaju kraja, nemaš vremena stavljati točke, treba pisati dalje, pisati, juriti brže od svoga srca, i rečenica se ne želi zaustaviti, ljubav nema interpunkcije, i suze strasti prokapljuju, kad voliš na kraju uvijek počneš pisati beskonačne stvari, kad voliš uvijek se na kraju počneš smatrati Albertom Cohenom. Alice je došla. Alice je ostavila Antoinea, otišla je, napokon, napokon, i mi smo se vinuli uvis, mentalno i fizički, sjeli u prvi avion, za Rim, naravno, kamo bismo drugamo pošli, Hotel d'Inghilterra, Piazza Navona, Fontana di Trevi, vječne želje, vozikanja na vespi, kad smo tražili kacige, iznajmljivaču skutera sve je bilo jasno, odgovorio je prevruće je, ljubav, ljubav bez prekida, tri, četiri, pet puta na dan, kurac boli, nikad toliko uživali niste, sve ispočetka, više niste sami, nebo je ružičasto, bez tebe nisam bio ništa, napokon dišem, hodamo iznad pločnika, nekoliko centimetara više od tla, nitko to ne vidi osim nas, mi smo na zračnim jastucima, smiješimo se bez razloga Rimljanima koji nas drže za Mongole, članove neke sekte, sekte Onih što se Smiješe u Levitaciji, sve je sad postalo tako lako, stavljaš nogu pred nogu i to je sreća, ljubav, život, rajčice s mozzarellom, pašta s parmezanom, nikako da pojedemo, prezaokupljeni gledanjem u oči, milovanjem ruku, dizanjem, mislim da nismo spavali deset dana, deset mjeseci, deset godina, deset stoljeća, sunce na plaži u Fregeneu, okidamo polaroide kao onaj što ga je Anne našla u svojoj torbi u Rijuu, dovoljno je disati i gledati te, to je za uvijek, za uvijek i zauvijek, to je nevjerojatno, da se smrzneš koliko nas radost življenja guši, ja nikad

to nisam doživio, osjećaš li ti ono što osjećam ja? ti mene nikad nećeš moći voljeti koliko ja volim tebe, ne ja tebe volim više nego ti mene, ne ja tebe, ne ja tebe, dobro jednako, tako je predivno postati totalni debil, trčati prema moru, ti si bila stvorena za mene, kako nešto tako lijepo izraziti riječima, to je kao da, kao da izlaziš iz mrklog mraka i ulaziš u zasljepljujuću svjetlost, kao euforija od ekstazija koja nikad neće prestati, kao bol u trbuhu koja nestaje, kao prvi zrak koji udahneš nakon što si ga susprezao pod vodom, kao jedini odgovor na sva pitanja, dani prolaze kao minute, na sve zaboravljaš, rađaš se svake sekunde, ne misliš ni na što ružno, u nekoj si vječnoj, senzualnoj, seksualnoj, očaravajućoj, nepobjedivoj sadašnjosti, ništa do nas ne dopire, svjesni smo da će snaga te ljuba- vi spasiti svijet, oh, sretni smo toliko da je to strašno, ti se penješ u sobu, čekaj me u holu, odmah se vraćam, a kad si ušla u lift ja sam pohrlio uza stube, četiri po četiri, i kad si izašla iz lifta ja sam bio taj koji ti je otvorio vrata, oh imali smo suze u očima jer smo bili razdvojeni tri minute, kad si slasno zagrizla u prekrasno zrele breskve, voćni ti je sok kapao na preplanula bedra oh dovraga želim te non-stop, iznova i iznova, gledaj kako ti spermam po licu, oh Mare, oh Alice, imam orgazam, duugo je to, jaaako je to, ni jedan spomenik nismo posjetili u ovom gradu, evo ga gotovo, nju spopao luđački smijeh, što sam ja to rekao da se tako smiješ, tako grčevito, tako sam silno uživao, obožavam te, ljubavi moja, koji je danas dan?

II.

TRI GODINE KASNIJE NA FORMENTERI

I.

DAN D - 7

Casa Le Moul. Evo me na Formenteri da dovršim ovaj roman. To će biti moj posljednji: završavam trilogiju (u prvom sam se zaljubio, u drugom sam se ženio, u trećem se razvodim i opet zaljubljujem. Vratili smo se na početak). Uzalud čovjek pokušava inovirati i u formu (strane riječi, anglizmi, bizarne konstrukcije, reklamni slogani itd.) i u sadržaj (nightclubing, seks, droga, rock'roll...), brzo skuži da je sve što zapravo želi napisati ljubavni roman s vrlo jednostavnim rečenicama - ukratko, ono od čega ništa teže nema.

Slušam šum mora. Konačno usporavam. Brzina te sprečava da budeš svoj. Ovdje se trajanje dana može čitati na nebu. Moj pariški život nema neba. Te iznjedri neki slogan, te faksiraj neki članak, odgovori na telefon, brzo, juri sa sastanka na sastanak, ručaj s nogu, brzo, brzo, proguraj se na skuteru da bi zakasnio na neki koktel. Moje apsurdno postojanje zbilja je zaslužilo da malo prikočim. Da se skoncentriram. Da ne radim više od jedne stvari odjednom. Da milujem ljepotu tišine. Da uživam u sporosti. Da slušam miris boja. Sve te stvari koje nam svijet želi zabraniti.

Sve treba prepraviti. Sve u ovom društvu treba reorganizirati. Danas oni koji imaju novca nemaju vremena, a oni koji imaju vremena nemaju novca. Pobjeći od posla jednako je teško kao i pobjeći od nezaposlenosti. Besposličar je državni neprijatelj broj jedan. Ljude se vezuje novcem: oni žrtvuju svoju slobodu da bi platili poreze. Nema se tu što puno okolišati: ulog u igri idućeg stoljeća bit će obustavljanje diktature poduzetništva.

Formentera, mali otok... Satelit Ibize u zviježđu Baleara. Formentera, to je Korzika bez bombi, Ibiza bez diskača, Moustique bez Micka Jaggera, Capri bez Hervea Vilara, Baskija bez kiše.

Bijelo sunce. Ćir na vespi. Vrućina i prašina. Sasušeno cvijeće. Tirkizno more. Miris borova. Zrika zrikavaca. Gušteri strašljivci. Ovce koje idu meee.

Nema "ali"* - odvrćam im ja.

Crveno sunce. Gambas a la plancha. Vamos a la playa. Zvijezde na nebu. Gin s limunom. Tražio sam mir, to je eto ovdje, gdje je prevruće za duge rečenice. Na praznicima se može biti i drugdje osim u komi. More je prepuno vode. Nebo se neprestano kreće. Zvijezde padaju. Udisanje zraka trebalo bi uvijek biti posao s punim radnim vremenom.

Ovo je priča o tipu koji se posve sam povlači na jedan otok da bi završio nekakvu knjigu. Tip živi luđačkim životom, skroz mu je čudno naći se prepušten samom sebi, u prirodi, bez televizije i telefona. U Parizu vječno nekud juri, izigrava dinamičnog momka, ovdje se po čitav dan ne miče, uvečer se šeće, sasvim sam. Barnabooth u Firenci, Byron u Veneciji, panda iz zološkog vrta u Vincennesu njegovi su uzori. Jedina osoba kojoj kaže dobar dan konobarica je u San Francescu. Tip nosi crnu košulju, bijele traperice, todsice. Pije pastise i gin-limune. Klopa čips i tortilje. Sluša samo jedan CD: Kreutzerovu sonatu u izvedbi Arthura Rubinsteina. Jučer ste ga čak mogli opaziti kako plješće jednom francuskom голу na utakmici Francuska- Španjolska, što je neukusno, ali hrabro, kad si jedini Francuz u jednom lučkom bistrou u Španjolskoj. Kad biste naišli na tog tipa, zacijelo biste pomislili: "Ma kog vraga radi taj krelac od Parižanina u Fonda Pepeu izvan sezone?" To me malo boli, budući da je tip o kojem je riječ - ja. Prema tome, olabavite malo, hvala. Ja sam pustinjač koji se smiješi toplom vjetru.

Za tjedan dana bit će tri godine kako živim s Alicom.

**Fr. "mais" (ali) izgovara se "me" (nap. prev.)*

II.

DAN D - 6

No dobro, kad je Alice ostavila Antoina i kad smo se zatim preselili u Ulicu Mazarine (ulicu u kojoj je umro Antoine Blondin), ne krijem vam da mi se događalo da me obuzme tjeskoba. Sreća plaši puno više od nesreće. To što sam dobio ono što sam najviše na svijetu želio ispunjavalo me beskonačnom radošću i, istodobno, uranjalo u sumnju. Hoću li napraviti iste pogreške? Nisam li možda nekakav ciklički romantik? Sad kad je ona tu, želim li je doista? Hoću li postati prenježan? Hoće li mi se dogoditi da se s njom dosađujem? Kad ću si prestati razbijati glavu, u pizdu materinu?

Antoine me htio ubiti, ubiti nju, ubiti sebe. Naš se par gradio na pepelu dvostruke rastave, kao da su potrebne dvije ljudske žrtve da bi izrasla jedna nova ljubav. Schumpeter je to nazivao "stvaralačkom destrukcijom", ali Schumpeter je bio ekonomist, a ekonomisti su rijetko kad sentimental- ci. Mi smo uništili dva braka da bismo ostali zajedno, poput kakva bloba koji upija svoje žrtve ne bi li se povećao. Sreća je nešto toliko monstruozno da će, ako već sami od nje ne riknete, od vas tražiti barem nekoliko ubojstava.

Jean-Georges mi se pridružio na Formenteri. Zajedno smo prepravljali svijet, a onda posjećivali ribe pod morem. On sastavlja neki kazališni komad, dakle pije isto koliko i ja.

Pjesma koju valja čitati u pijanom stanju:

Na Formenteri Češ fermentirat.

Mimoilazimo stare parove napuštenih hipija, koji su ostali zajedno, ovdje, još od šezdesetih. Kako su uspjeli izdržati tako dugo? Suze su mi u očima. Kupujem im travu. Jean- Georges i ja pijuckamo po bircevima, igrajući biljar. On mi pripovijeda o svojoj ljubavi. Sreo je napokon ženu svog života, sretan je, po prvi put.

Voljeti: ne živimo ni zbog čega drugog - kaže.

A imati djecu?

Ni govora! Dati nekome život u ovakvom svijetu? Zločin! Egoizam! Narcizam!

Ja ženama napravim nešto bolje od djeteta: napišem im knjigu - izjavljujem dižući prst.

Očijukamo s konobaricom. Prava puslica, nosi bolero, zagasita koža lagano joj je paperjasta, velike crne oči, drži se ispršeno, divlja i plaha kao kakva squaw.

Slični na Alice - kažem ja. - Kad bih spavao s njom, ostao bih svejedno vjeran.

Alice je ostala u Parizu i doći će ovamo k meni kroz tjedan dana.

Za šest dana bit će tri godine kako živim s njom.

III.

DAN D - 5

Konobarica u haljini s golim leđima zove se Matilda. Doo- obra je. Jean-Georges joj je pjevao pjesmu Harryja Belafontea: Matilda she take my money and run Venezuela.

Mislom da bih se mogao zaljubiti u nju, kad mi Alice ne bi toliko nedostajala. U baru Ses Roques pozvali smo je na ples. Pljeskala je svojim zagasitim rukama, njihala bokovima, kosa joj je vijorila. Imala je dlake ispod ruku. Jean-Georges ju je upitao:

Oprostite, gospođice, tražimo neko mjesto za spavanje. Ne bi li se slučajno našlo mjesta kod vas, por favor?

Nosila je tanki zlatni lanac oko struka i još jedan oko gležnja. Nažalost, Matilda nije uzela naš novac i pobjegla u Venezuelu. Zadovoljila se time da s nama mota džointove, sve dok nismo zaspali pod vedrim nebom. Prsti su joj bili dugi i okretni. Lizala je s pomnjom papir od cigarete. Mislom da smo svi bili pomalo smeteni, čak i ona.

Po povratku u Času Matilda je, mrtva napušena, dohvatila moju kitu i zdušno se njome pozabavila. Imala je divovsku, ali mišićavu pipicu koja je mirisala na praznike. Kosa joj je smrdjela na sinsemillu. Vikala je tako jako da joj je Jean-Georges napunio usta ne bi li je ušutkao; zatim smo promijenili mjesta, a onda u zboru ejakulirali po njenim krupnim čvrstim grudima. Odmah nakon užitka, probudio sam se u znoju, umirući od žeđi. Pravi pustinjač ne bi baš trebao pretjerivati s tim egzotičnim biljkama.

Za pet dana bit će tri godine kako živim s Alicom.

IV.

DAN D - 4

Samotan čovjek postaje opet prehistorijski: nakon nekoliko dana više se ne brije, ne pere, počinje groktati. Da bi se ljudsko biće privelo civilizaciji bilo je potrebno nekoliko milijuna godina, dok za povratak u Neandertal treba manje od tjedan dana. Hod mi je sve više i više majmunski. Grebem si testise, jedem šmrklje iz nosa, krećem se u malim poskocima. U vrijeme obroka navalim na hranu i žderem je prstima, miješajući kobasicu i žvakaće, čips s okusom sira i mliječnu čokoladu, Coca-Colu i vino. Onda podrigujem, prdim i hrčem. To vam je to, mladi pisac francuske avangarde.

Alice se stvorila iznenada. Stavila mi je ruke preko očiju na tržnici u Moli, tri dana prije datuma kad je trebala stići.

Tko je?

No se. Matilda?

Gade!

Alice!

Pali smo jedno drugom u zagrljaj.

Dakle ovo, da je iznenađenje, iznenađenje je.

Jesam li to baš morao reći?

Priznaj da nisi očekivao, ha? I kao prvo, tko ti je ta Matilda?

Ma nitko... Jedna tu lokalna cura što ju je Jean-Georges sinoć pokupio.

Ako ovo nije sreća, u svakom joj je slučaju neobično nalik: grickamo serrano na plaži, voda je mlaka, Alice je preplanula, to joj oči čini zelenima. Popodnevna siesta. Ližem morsku sol na njenim leđima. Ne spavamo baš nešto. Dok vodimo ljubav Alice mi nabraja cijelu listu dečki koji su je u Parizu preklinjali neka me ostavi. Ja njoj u detalje pripovijedam svoj sinoćnji erotski san. Zašto sve žene koje volim imaju hladne noge?

Jean-Georges i Matilda pridružuju nam se za večerom. Izgledaju solidno zatelebani. Otkrili su da su oboje ove godine izgubili oca.

Ali ja, za mene je to teže, ja sam žensko - kaže Matilda.

Mrzim cure koje su zaljubljene u svog oca, naročito kad je mrtav - kaže Jean-Georges.

Cure koje nikad nisu bile zaljubljene u svog oca ili su frigidne ili lezbe - preciziram ja.

Alice i Matilda plešu zajedno, izgledaju kao dvije pomalo incestuozne sestre. Mi se lijepimo na njih. Ugodno je, moglo je degenerirati, nevoljko se razdvajamo, no nadoknađujemo to svatko u svojoj sobi.

Prije nego što ću zaspati, činim napokon jednu revolucionarnu gestu: skidam sat. Da bi ljubav trajala vječno, dovoljno je živjeti izvan vremena. Moderan je svijet ono što ubija ljubav. A da se mi nastanimo ovdje? Tu ništa nije skupo. Ja bih faksirao papire u Pariz, tražio predujam kod više izdavača, s vremena na vrijeme otpremio DHL-om pokoju reklamnu kampanju...popizdili bismo od dosade.

Isuse, opet me hvata tjeskoba. Osjećam opasnost kako dolazi. Dosta mi je biti ja. Vrlo bih rado da mi netko kaže što želim. Istina je da se, s vremena na vrijeme, naša strast pretvara u nježnost. Hoće li se rovarenje razmahati? Treba opet proizvesti endorfine. Volim je, a svejedno me strah da se dosađujemo. Ponekad se igramo da namjerno seremo. Ona meni kaže:

Dobro... odoh ja u shopping... Vidimo se...

Ja joj odgovaram:

A poslije se idemo prošetati...

Brati ružmarin...

Ručati na plaži...

Kupiti novine...

Ne raditi ništa...

Ili napraviti samoubojstvo...

Jedina lijepa smrt na Formenteri ti je pasti s bicikla, kao pjevačica Nico*.

Kažem sebi da ako se mi oko toga zezamo, situacija nije tako ozbiljna.

Suspens raste. Za četiri dana bit će tri godine kako živim s Alicom.

**U doba kad je ova knjiga bila stvarni život Jean-Edern Hallier još se nije poveo za njenim primjerom... (Nap. autora).*

V.

DAN D - 3

S Alicom ljubav vodim rjeđe, ali nam zato stalno sve bolje ide. Ja lagano dotičem njene omiljene četvorne centimetre. Ona meni zatvara oči. Prije bi uživala u jednom od dvaput, sad uživa u jednom od jednom. Pušta me da pišem cijelo poslijepodne. Dok ja radim, ona se sunča na plaži. Oko šest se vraća, a ja joj pripremim jednu finu ledenu mauresque. Onda provjeravam njezinu integralnu preplanulost. Muzem njene grejpove. Ona mi puši, potom je naguzim. Zatim ona to pročita preko mog ramena i traži da maknem to "naguzim je". Pristajem, pišem "uzimam je", a kad se ona udalji, ja na svom Macintoshu napravim jedan mali "Undo". Književnost ima tu cijenu, Povijest Književnosti nije drugo do duga litanija izdaja, nadam se da će mi oprostiti.

Odbijam završiti Blaga je noć; imam kao neki čudan predosjećaj: po mom, nije baš da pretjerano štima između Di- cka Divera i Nicole. Slušam Kreutzerovu sonatu misleći na istoimeni Tolstojev roman. Pripovijest o prevarenom muškarcu koji ubija svoju ženu. Beethovenova violina i glasovir nadahnuli su ga za taj par. Slušam ih kako se združuju, prekidaju, uzlijeću, napuštaju, mire, ljute, i na kraju sjedinjuju u finalnom krešendu. To je glazba života udvoje. Violina i glasovir nesposobni su svirati sami...

Ako se naša veza izjalovi, ja ću potpuno otupjeti. Nikad više ne bih mogao toliko dati nekom drugom. Hoću li život skončati ševeći luksuzne kurve i videokazete?

Mora to ići.

Moramo uspjeti prijeći tu granicu od tri godine. Svake sam sekunde druge pameti.

Možda bismo trebali živjeti odvojeno. Život u dvoje čovjeka previše troši.

Ja nemam tabua; svingerstvo me ne šokira. Na kraju krajeva, ako ti je već ionako suđeno da budeš rogonja, bolje da si to organiziraš sam. Slobodan brak, to je rješenje: preljub pod kontrolom.

Ne. Znam: moramo imati dijete, i to brzo!

Bojim se sebe. Odbrojavanje runi svoje Damoklove dane. Za tri dana bit će tri godine kako živim s Alicom.

VI.

DAN D- 2

Pogrešno je željeti nekakav nepomičan život. Čovjek hoće da se vrijeme zaustavi, da ljubav bude vječna, kako bi se mogao zavaliti u neko doživotno maženo i paženo djetinjstvo. Gradi zidove da se obrani, a onda baš ti zidovi jednoga dana postanu zatvor.

Sad kad živim s Alicom, više ne podižem ograde. Svaku sekundu s njom uzimam kao dar s neba. Opažam da čovjek nostalgiju može osjećati i za sadašnjošću. Katkad proživljavam tako divne trenutke da si kažem: "Gle? Za ovim ću trenutkom kasnije žaliti: ne smijem ovaj časak nikad zaboraviti, da ga mogu opet prizvati u sjećanje kad sve krene po zlu." Otkrivam da, da bi čovjek ostao zaljubljen, u svakome mora postojati jedan nedohvatljivi dio. Treba odbijati plitkost, što ne znači da si treba izmišljati kojekakve artificijelne i debilne podražaje, nego samo da treba znati ostati zadivljen pred čudom svakidašnjice. Biti velikodušan, i jednostavan. Čovjek je zaljubljen od onoga dana kad pastu za zube stavi na još jednu četkicu osim svoje.

Naročito sam naučio da je čovjek, da bi bio sretan, morao najprije biti jako nesretan. Bez nauka o boli sreća nije postojana. Ljubav koja traje tri godine ona je koja nije prtila planine ili hodala po dnu, ona koja je pala s neba kompletno gotova. Ljubav traje jedino ako svatko zna njezinu cijenu, a bolje je platiti unaprijed, u protivnom riskiraš da račun sređuješ a posteriori. Mi nismo bili pripremljeni za sreću jer nismo bili naviknuti na nesreću. Mi smo odrasli u religiji udobnosti. Moraš znati tko si i koga voliš. Moraš biti ostvaren da bi mogao živjeti neostvarenu priču.

Nadam se da vas lažljivi naslov ove knjige neće previše ogorčiti: naravno da ljubav ne traje tri godine; ja sam sretan što sam se prevario. To nije zato što je ovu knjigu objavio Grasset, koji nužno govori istinu.

Ne znam što mi prošlost sprema (kako kaže Sagan), ali idem dalje, u zadivljenom užasu, jer nemam drugog izbora, idem dalje, ne tako

bezbrižan kao nekad, ali idem dalje svejedno, idem dalje usprkos tome, idem dalje i kunem vam se da je to lijepo.

Vodimo ljubav u prozirnoj vodi jedne puste uvalice. Plešemo po verandama. Flertujemo uz rub neke slabo osvijetljene uličice pijući Marques de Caceres. Ne prestajemo jesti. To je pravi život, napokon. Kad sam joj ponudio brak, Alice je imala ovaj odgovor, pun nježnosti, romantike, profinjenosti, ljepote, blagosti i poezije:

-Ne.

Preksutra će biti tri godine kako živim s njom.

VII.

DAN D-1

Od sunca se ne možeš sakriti. To se možda ne vidi, ali treba su mi sati i sati da iznjedrim ovu rečenicu. Ptice cvrkuću, po tome kužim da je dan. I ptice su zaljubljene. To je ljeto kad su Fugee preuzeli Killing me softly with his song Roberte Flack i ja znam da ću ga se sjećati.

Znaš ti, Marc, da je sutra godišnjica naših tri godine zajedno?

Pst! Šuti! Boli nas, ne želim to znati!

Meni je to baš slatko, ne kužim zašto moraš biti neugodan.

Nisam ja neugodan, samo jednostavno moram raditi.

Hoćeš da ti ja kažem? Ti si jedan umišljeni egoist, ti si toliko zainteresiran samo za sebe da se to čovjeku zgadi.

Da bi čovjek volio nekog drugog, mora najprije voljeti samoga sebe.

Tvoj je problem u tome što ti toliko voliš samoga sebe da tu više nema mjesta ni za koga drugog!

Otišla je na mom skuteru, digavši iza sebe jedan čarobni oblak prašine na šljunčanom putu. Nisam je pokušao sustići. Nije je bilo nekoliko sati, a kad se vratila ja sam je zamolio da mi oprost i ljubeći joj stopala. Obećao sam joj da ćemo napraviti roštilj udvoje da proslavimo našu godišnjicu. Cvijeće u vrtu bilo je žuto i crveno. Upitao sam je:

Za koliko ćeš me ostaviti?

Za deset kila.

Eh! Ne mogu ja tu ništa, kad sreća deblja.

U istom trenutku u Parizu umjetnik po imenu Bruno Richard bilježi u svoj dnevnik ovu rečenicu: "Sreća, to je šutnja nesreće." Nakon toga može mirno umrijeti.

Sutra će biti tri godine kako živim s Alicom.

VIII.

DAN D

Stigao je posljednji dan ljeta. Na plažama Formentere nekako se osjeća kraj svega. Matilda je otišla ne ostavivši adresu. Vjetar se uvlači u kamene zidiće i pod noge. Nebo je neumoljivo. Zone tišine sve su veće, na Balearima.

Epikur je usrdno preporučivao da se treba držati sadašnjosti, punoće jednostavnog zadovoljstva. Treba li dati prednost zadovoljstvu nad srećom? Umjesto da si postavljamo pitanja o trajanju neke ljubavi, je li uživati u trenutku najbolji način da ga produžimo? Bit ćemo prijatelji. Prijatelji koji se drže za ruke, koji se sunčaju žvaleći se, koji se nježno prožimaju uza zid neke vile slušajući Ala Greena, ali ipak prijatelji.

Prekrasan dan blagoslovio je našu godišnjicu. Na plaži smo plivali, spavali, sretnici među Sretnicima. Barmen Talijan iz malog kioska prepoznao me:

Hello, my friend Marc Marronnier!

Odgovorio sam mu:

Marc Marronnier je mrtav. Ubio sam ga. Odsad sam tu samo ja, a ja se zovem Frederic Beigbender.

Ništa nije čuo zbog glazbe koju navija do daske. Podijelili smo jednu dinju i jedan sladoled. Opet sam stavio sat. Postao sam napokon ja, pomiren sa Zemljom i vremenom.

Došla je i večer. Nakon što smo svratili k Anselmu na gin-Kas, koji smo pijuckali slušajući kako valići zapljuskuju ponton, vratili smo se u času.

Noć je bila osvjetljena zvijezdama i svijećama. Alice je pripremila salatu od avokada s rajčicama. Ja sam upalio štapić tamjana. S krčavog radija čuje se neka stara ploča flamenka. Janjeći kotleti pržili su se na roštilju. Gušteri su se skrivali među azulejose. Zrikavci su odjednom začepili. Ona je sjela pokraj mene smiješeći se od uzbuđenja. Popili smo svaki po dvije boce rozea. Tri godine! Odbrojanje je završeno! Ono što ja nisam shvatio bilo je to da je

odbrojavanje početak. Na kraju odbrojavanja tu je neka raketa koja poleti. Aleluja! Radost! Čudo! A ja imao noćne more ko budala!

Ono što je fantastično kod života, to je da on teče dalje. Zagrlili smo se lagano, priljubljenih ruku pod narančastim Mjesecom, osluškujući budućnost.

Pogledao sam na sat: bilo je 23h 59.

Verbier - Formentera, 1994 - 1997.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 657349

ISBN - 978-953-7056-52-0

FREDERIC BEIGBEDER (1965.)

1990. piše prvi roman, *Memoires d'un jeune homme derange*, i zapošljava se kao kreativac u reklamnoj agenciji.

1994. objavljuje roman *Vacances dans le coma*.

1997. roman *Ljubav traje tri godine*.

2000. postaje slavan i izvan francuskih granica.

prima nagradu Interallie za *Windows on the World*, a to će djelo britanski list *Independent* proglasiti najboljim stranim romanom u 2005. zajedno sa Jean-Michelom di Falcom objavljuje knjigu *Vjerujem, ni ja također* (razgovor između biskupa i nevjernika).

objavljuje roman *Romantični egoist* - neku vrstu dnevnika u kojem se prepleću mondene kronike pariškoga društvenog života, globalističke putopisne crtice i intimna ispovijed.

2007. objavljuje roman *Upomoć, molim oprost!*, nastavak proslavljenog.

Krajem rujna 2007., film se počeo prikazivati u francuskim kinima.

Trenutno piše kolumne u književnom časopisu *Lire* i u *Playboyu*, a na Canalu+ vodi emisiju *Književni krug*.

Bistar je on momak. Ako nije korak ispred čitatelja, uvijek ga budno drži na oku. Beigbederova je autoironija razoružavajuća.

D. Jurak, Jutarnji list

Ako sam banalan znači da sam univerzalan... Dosta prenesenih značenja... Ja izučavam iskrenost... To je Beigbederov pristup: "autosatirično" kopanje po sebi, a ne guranje priče "što dalje od sebe". ...On je tipičan predstavnik vremena i zbog toga "nešto govori", aktualno, suvremeno, "o nama".

R. Perišić, Globus

Ali da je Beigbeder čedo našeg vremena, očito je s obzirom na količinu sladostrasti koja njegove likove identificira s hedonističkim mašinama, ali i s obzirom na dozu verbalne afektivnosti i programirane aforističnosti koju je injektirao u svoj roman. Ničeg previše ni premalo kao u dobro smućkanom koktelu koji vabi publiku s vječito titrajućih ekrana.

Z. Zima, Novi list

Table of Contents

- I.
[S VREMENOM VIŠE NE VOLIŠ](#)
- II.
[SVEČANA RASTAVA](#)
- III.
[NA PLAŽI, NAPUŠTEN](#)
- IV.
[NAJTUŽNIJE STVORENJE KOJE SAM IKAD SREO](#)
- V.
[ROK TRAJANJA](#)
- VI.
[NA KRAJU SNAGA](#)
- VII.
[RECEPT ZA DIZANJE MORALA](#)
- VIII.
[ZA ONE KOJIMA JE PROMAKNUO POČETAK](#)
- IX.
[KIŠA NAD COPACABANOM](#)
- X.
[PARIŠKA PALAČA PRAVDE](#)
- XI.
[TRIDESETOGODIŠNJAK](#)
- XII.
[IZGUBLJENE ILUZIJE](#)
- XIII.
[FLIRTING WITH DISASTER](#)
- XIV.
[PROVIZORNO USKRSNUĆE](#)
- XV.
[ZID PLAČA \(NASTAVAK\)](#)
- XVI.
[HOĆEŠ LI BITI MOJ HAREM?](#)
- XVII.
[DILEME](#)
- XVIII.

USPONI I PADOVI

XIX.

BJEŽANJE OD SREĆE IZ STRAHA DA NE ODMAGLI

XX.

SVE HVATA MAGLU

XXI.

UPITNICI

XXII.

PONOVNI SUSRET

XXIII.

OTIĆI

XXIV.

LJEPOTA POČETAKA

XXV.

HVALA, WOLFGANG

XXVI.

VRLO SEKSI POGLAVLJE

XXVII.

KORESPONDENCIJA (I)

XXVIII.

DNO PONORA

XXIX.

DEPRESIVNA DIJETA

XXX.

KORESPONDENCIJA (II)

XXXI.

RAZVEDENI LJUBAVNIK

XXXII.

NE ZNAM

XXXIII.

NEMOGUĆA DEKRISTALIZACIJA

XXXIV.

TEORIJA VJEČNOG POVRATKA

XXXV.

BLAGA JE NOĆ

XXXVI.

FREE-LANCE

XXXVII.

SENTIMENTALNI CINIČ

XXXVIII.

KORESPONDENCIJA (III) ČETVRTO PISMO ALICI:

XXXIX.

SILAZAK SE NASTAVLJA

XL.

RAZGOVOR U NEKOJ PALAČI

XLI.

KONJEKTURE

XLII.

DIRLJIVA RATNA VARKA

XLIII.

PODLA EPIZODA

KLIV.

KORESPONDENCIJA (IV)

XLV.

ONDA

II.

TRI GODINE KASNIJE NA FORMENTERI

I.

DAN D - 7

II.

DAN D - 6

III.

DAN D - 5

IV.

DAN D - 4

V.

DAN D - 3

VI.

DAN D- 2

VII.

DAN D-1

VIII.

DAN D

FREDERIC BEIGBEDER (1965.)